
Anhang

Inhalt der Beihefte 1 - 4

Beiheft 1

Becker, Ulrich (Red., 1996): **Translation und Plansprachen**. Beiträge gehalten auf der 5. Jahrestagung der Gesellschaft für Interlinguistik e.V., 24.-26. November 1995 in Berlin. Interlinguistische Informationen. Beiheft 1 (November 1996). Berlin: Gesellschaft für Interlinguistik, 71 S., Beiheft, 15 DM (für Mitglieder GIL 10 DM) +1,50 DM Porto.

Inhalt:

- *Vorbemerkung* (Detlev Blanke)
- *Sind Translationsmodelle auch anwendbar ? (Zur Gretchenfrage der Translationswissenschaft)* (Heidemarie Salevsky)
- *Zum gegenwärtigen Stand der maschinellen Übersetzung* (Klaus Schubert)
- *Eine Plansprache als 12. Vertragssprache* (Werner Bormann)
- *Probleme des Übersetzens in Esperanto in einer Arbeitsumgebung mit schnell wachsender und veränderlicher Terminologie am Beispiel der Abteilung „Structured Finance“ einer internationalen Handelsbank (Fachbereich: Corporate Finance)* (Ulrich Fellmann)
- *Der Phraseologismus als Übersetzungsproblem* (Sabine Fiedler)
- *Aktive Wörterbücher und Esperanto* (Ronald Löttsch)
- *Vom Übersetzen der Eigennamen in Plansprachen und Ethnosprachen* (Otto Back)
- *Übersetzungsprobleme und Entscheidungsmechanismen bei der Revision kulinarischer Begriffe eines Esperantowörterbuches* (Claus J. Güntel)
- *Esperanto in Griechenland* (Johannes Irmischer)
- *Die griechische Reinsprache als Plansprache. Probleme der Übersetzung* (Johannes Irmischer)
- *Probleme der Katalogisierung in Esperanto-Bibliotheken* (Johann Pachter)

Beiheft 2

Becker, Ulrich (Red., 1997): **Terminologiewissenschaftliche Aspekte der Interlinguistik**. Beiträge gehalten auf der 6. Jahrestagung der Gesellschaft für Interlinguistik e.V., 15.-17. November 1996 in Berlin. Interlinguistische Informationen. Beiheft 2 (November 1997). Berlin: Gesellschaft für Interlinguistik, 52 S. 15 DM (Mitglieder der GIL 10 DM) + 1,50 DM Porto

Inhalt:

- *Vorbemerkung* (Detlev Blanke)
- *Über den Beitrag von Interlinguisten zur Organisation internationaler Terminologie-Arbeit* (Wera Blanke)
- *Das 'Wort', die Grundeinheit des Lexikons?* (Ronald Löttsch)
- *Die Internationale Sprache Esperanto im 'Lexicon silvestre'* (Karl-Hermann Simon)
- *Selbstbildungsfähigkeit und Übernahme von 'Internationalismen': Parallelen in der Terminologiebildungsproblematik im Deutschen und im Esperanto* (Ulrich Fellmann)
- *Der aktuelle Stand von Esperantiden - Vorstellung und Schlußbemerkung* (Claus J. Güntel)
- *Zur Rolle von Kunstsprachen in Gesellschaftsutopien* (Cornelia Mannewitz)
- *Abgeleitete und zusammengesetzte Zahlwörter im Sprachvergleich* (Yashovardhan)
- *Interlinguistik im Internet* (Ulrich Becker)

Beiheft 3

Becker, Ulrich/Wollenberg, Fritz(1998, Red.): **Eine Sprache für die Wissenschaft?** Beiträge des Interlinguistik-Gedenkkolloquiums für Wilhelm Ostwald am 9. November 1996, an der Wirtschaftswissenschaftlichen Fakultät der Humboldt-Universität zu Berlin. Interlinguistische Informationen. Beiheft 3. Berlin: Gesellschaft für Interlinguistik, 120 S., 28 DM (Mitglieder der GIL: 20 DM) + 1,50 DM Porto

Inhalt:

- *Vorbemerkung* (Übersetzungen in Esperanto und Ido) (Detlev Blanke)
- *Das Interlinguistik-Kolloquium für Wilhelm Ostwald an der Humboldt-Universität zu Berlin und die Beiträge und Materialien in diesem Beiheft - eine Einführung* (Übersetzungen in Esperanto und Ido) (Fritz Wollenberg)
- *Wilhelm Ostwald - sein Leben und seine wissenschaftlichen Leistungen* (Ralf Dyck)
- *Wilhelm Ostwald, Ido und die Interlinguistik* (Detlev Blanke)
- *Der Briefwechsel Wilhelm Ostwalds zu interlinguistischen Problemen* (Fritz Wollenberg)
„Nomenklatur und Terminologie der Chemie unter dem Aspekt des Wirkens von Wilhelm Ostwald (Wolfgang Liebscher)

Beiheft 4

Becker, Ulrich (Red., 1998): **Soziokulturelle Aspekte von Plansprachen.** Beiträge gehalten auf der 7. Jahrestagung der Gesellschaft für Interlinguistik e.V., 7. – 9. November 1997 in Berlin. Interlinguistische Informationen. Beiheft 4 (November 1998). Berlin: Gesellschaft für Interlinguistik, 60 S. 15 DM (Mitglieder der GIL 10 DM) + 1,50 DM Porto

Inhalt:

Vorbemerkung (Detlev Blanke)

Das soziokulturelle Selbstverständnis der wichtigsten Plansprachen (Tazio Carlevaro)

Gedanken über die deutsche Orthographiereform und ihre Kritiker (Otto Back)

Zu Merkmalen der Esperanto-Sprachgemeinschaft - Ergebnisse einer Probandenbefragung (Sabine Fiedler)

Die Esperanto-Bewegung in den gesellschaftlichen Strömungen ihrer Zeit – Ein Bericht aus eigener Erfahrung (Werner Bormann)

Plansprachliche Gütekriterien und ihre Konkretisierung und Gewichtung bei Zamenhof (Helmut Welger)

Apprender Interlingua (Tazio Carlevaro) - in Interlingua

Andreas Juste – idista poeto (Tazio Carlevaro) - in Ido

Der neueste Stand der Lateinbewegung: Bericht über den Latinisten-Weltkongreß (Vera Barandovská-Frank)

Soziokulturelle Aspekte der griechischen Reinsprache (Johannes Irmischer)

Die Bildung von Verben aus substantivischen Wortstämmen im Esperanto (Dieter Durgert)

Zwölf Thesen und zwei Texte zu einer alternativen deutschen Rechtschreibung (Ronald Löttsch)

Die Beihefte sind erhältlich bei:

Gesellschaft für Interlinguistik e.V. (GIL), Dr. Detlev Blanke, Otto-Nagel-Str. 110, 12683 Berlin
Tel.: +49-30-54 12 633, Fax: +49-30-54 56 742, E-mail: blanke.gil@snafu.de

Anhang

Aus plansprachigen Wörterbüchern

Vorbemerkung

Auf den folgenden Seiten werden einige Beispiele aus plansprachigen Wörterbüchern vorgestellt.

Die Literaturangaben beziehen sich auf das Literaturverzeichnis auf S. 25-32.

(Eo = Esperanto)

Es handelt es sich um folgende Wörterbücher:

1	Plansprachen außer Esperanto	2
	Deutsch-Volapük (de Jong 1931)	2
	Erklärungs-Wb Ido-Ido (Persiko 1964)	3
	Wortstamm-Wb des Occidental-Interlingue (de Wahl 1925) mit Hinweisen insbesondere auf Italienisch, Spanisch, Portugiesisch, Russisch, Deutsch	4
	Interlingua-Englisch (Gode 1951)	5
	Novial-Französisch, Englisch, Deutsch	6
	Neo-Französisch (Alfandari 1961)	7
	Glosa-Englisch (Ashby/Clark 1989)	8
	Eo-Volapük (Günkel 1996)	9
	Eo-Ido (Jacob 1934)	10
	Ido-Interlingua (Sexton 1958)	11
2.	Esperanto	12
2.1	Anfänge, Quellen, Etymologie	12
	Wortstämme und Übers. in Französisch, Englisch, Deutsch, Russ., Polnisch (Zamenhof 1894)	12
	Wortschatz Zamenhofs (Wüster 1927)	13
	Wortschatz Zamenhofs (Namura 1989)	14
	Etymologisches Wb Eo-Eo, mit Verweisen u.a. auf Ido, Interlingue und Interlingua (Vilborg 1989-95)	15
2.2	Erklärungs-Wb	16
	Vortaro de Esperanto (Kabe 1910)	16
	Plena Vortaro de Eo (Grosjean-Maupin u.a. 1930)	17
	Plena Ilustrita Vortaro de Eo (Waringhien 1970)	18
2.3	Eo-Ethnosprache	19
	Enzyklopädisches Wb Eo-Deutsch Wüster (1923-29)	19
	Eo-Französisch (Waringhien 1976)	21
	Eo-Russisch (Bokarev 1982)	22
	Eo-Deutsch (Krause 1999)	23
2.4	Ethnosprache-Eo	24
	Deutsch-Eo (Krause 1993)	24
	Englisch-Eo (Benson 1995)	25
	Chinesisch-Eo (Čina Eo-Vortaro, Peking: 1985)	26
	Japanisch-Eo (Miyamoto 1982)	27
2.5	Phraseologie	28
	Sprichwörtersammlung: Proverbaro de Eo (Zamenhof 1910/1974)	28
	Redewendungen Deutsch-Eo (Wiersch/Wiersch 1995)	29
2.6	Fach-Wb	30
	Bild-Wb (Eichholz 1988)	30
	Eisenbahntechnisches Wb (UITC. Railway Dictionary. Fervoja Terminaro Eo-D/ D-Eo, Budapest 1997, 434 S.)	31
	Computer-Wb (Pokrovskij, Sergio (1995): Komputika Leksikono. Jekaterinburg: Sezonoj, 365 S.)	32
	Haushalts- und Familien-Wb (Lindstedt 1999)	33

aneignen [án-áignən] (zum Eigentum machen)
 = dütön (lov.), sich — = dütön oke.
 Aneignung [án-áignuŋ] v. = düt.
 aneinander [án-áin:ndər] = bal len votik, kobio.
 aneinanderschreiben [án-áinándər-ŋráibən] = ko-
 biopenön (lov.).
 Anekdote [ánäkdötě] v. = konotül.
 anekdotenartig [ánäkdötěn-artiq] = konotülik.
 anekdotenhaft [ánäkdötěn-háft] = konotülik.
 Anekdotenkrämer [ánäkdötěnkrämər] m. = ko-
 notülan.
 anerbieten [án-ärbitən] (offrieren) = lofön
 (lov.).
 Anerbieten [án-ärbitən] n. = lof.
 Anerbieter [án-ärbitər] m. = lofan.
 Anerbietung [án-ärbituŋ] v. (Offert) = lof.
 anerkannt [án-ärkánt]: —! = lobülö!
 anerkanntermaszen [án-ärkántər mašən] = lo-
 büliko.
 anerkennen [án-ärkänən] 1. = dasevön (lov.)
 2. (billigen, beifallen) = lobülön (lov.) 3.
 (zuerkennen) = givülön (lov.).
 anerkennend [án-ärkänənt] = lobülik.
 Anerkennung [án-ärkänuŋ] v. 1. (Beifall) =
 lobul, mit — = lobülo 2. = dasev 3. (Zu-
 erkennung) = givül.
 anfahren [ánfarən] 1. nel. = lüvegön (nel.)
 2. lov. = lüveigön (lov.).
 Anfall [án-fál] m. = tatak.
 anfallen [án-fälən] = tatakön (lov.).

alibio. (yuro kriminala). La fakto esir, ye la instanto kande krimino eventis, en loko altra. - DEF SR.

alidado. Linealo movebla por la relevo di mapi, qua havas, ye singla di sua extremaji, dioptri tra qui onu vizas la objekto di qua onu volas determinar la direciono. - DEF RS.

alienar. (trans.) (yuro-cienco). Igar la proprieto di ulu pasar ad altru, per vendo, cedo, e c. - DEF I.

alienacar. (netrans.) Divenar quaze stranjera ye su ipsa, perdar sua rezono-fakultato. - EF IS.

aligatoro. (zool.) Sorto di krokodilo en la fluvii di Amerika
L. alligator. - DEF IRS L.

alimentar. (trans., ye). Provizar ye to quo esas necesa pri la duro di lua funciono, vivo, e c. (Ex.: alimentar urbo, kaldiero, mashino). - DEF IS.

alineo. Separo quan onu agas inter frazo e la preiranta, per igar lu spaco-komencar sur la lineo sequanta, dop mikra interspaco lakuna. - DF I.

aliniar. (trans.) Rangizar (soldati, planti) tale ke la ensemblo formacas quaza lineo.

aliquanta. (matem.) Dicesas pri⁺ grandoro qua ne kontenesas ulaquantafoye sen restajo, en toto. (Ex.: 2 esas parto aliquanta de 13). - EF IS.

aliquota. (matem.) Dicesas pri + grandoro qua kontenesas ulaquantafoye sen restajo. (Ex.: 2, 3, 4... esas parti aliquota di 12). - EF IS.

aliteracar. (netrans. e trans.) Komencar (o finar) per la sama sono o soni. - DEF IS.

alizeo. (meteorol.) Vento qua suflas uniforme e konstante, de la komenco til la fino di la yaro, inter la tropiki. - FIS.

alko. (zool.) Speco de cervi, qua habitas la regioni norda di Tero. - L. cervus alces. - DE IS L.

alkado. (En Hispania). Judiciisto qua esforcas konciliar la interprocesonti qui intencas demandar la judicieso di sua afero koram la tribunalo di la yuro civila. - DEF IS.

martel(l) -ar, -ero, -eria; IP martello, S martillo, F marteau, AD Hammer, Sv hammare, R молотокъ.
martro, F martre, D Marder, I martora, A marten, SP marta, Sv mård, R кyница. [мученикъ.
martyr(o) -ie FAPSV, IS martir(e), D Märtyrer, R
mask -ar, -arade, ASv mask, D Maske, R маска, F masque, SP mascara, I maschera.
mascul -in P, FA mâle, SP macho, I maschio, D Männchen, Sv man, hane, R самецъ.
masse; **massacre** FDAI Sv), D Metzelei, S degüello, P matança, R побоице. [мачта.
mast, -age, -ura, -al ADSvH, F mât, P mastro, R
mastic FA(IP), DSv Mastix, Kitt, A putty, S almaciga, zulaque, P almecega, R мастика, замазка.
mastro, -essa, -in, -io, atr, -izar, --ation, I, A master, F maître, IS maestro, SP amo, P mestre, D Meister, Sv mästare, R мастеръ, хозяинъ, учитель.
materie -al, --ism, --ist, -isar, ---tion, in-al ISPRDSv, F matière, A matter, DSv Stoff, R вещество.
matine, -al, -ar, F matin, I mattino, S mañana, P manhã, A morning, D Morgen, Sv morgen, R утро.
matras(s) R, D Matratze, A mattress, I materasso, Sv madrass, F matelas, S colchon, P colchão.
matre, -in, --al (maternal), --ità, -ona L, IS madre, A mother, D Mutter, Sv moder, F mère, R мать, P mãe.
matrice FAI, SP matriz, D Matrize, Sv matris, R маточникъ.
matricul in-ar, ---tion. [I stuoja, R цыновка, рогожа.
matte D, Sv matta, A mat, F natte, S estera, P esteira,
matur I, SP maduro, F mûr, A ripe, D reif, Sv mogen, R зрѣлый.
max particul por marcar li superlative.
maximal; **maxime**; **maximum**.
me (accus. de mi) AFISP, D mich, mir, Sv mig, R меня, мнѣ.
mecanic, -o, -a, --al, -ism, -ist.

fa *n* 1. [Mus.] *fa*; 2. [Mus.] (the note) *F*
fab *n* bean

fabrica (*fá-*) *n* 1. factory (=manufactory); 2. forge, smithy; *marca de fabrica* trademark; *fabrica metallurgic* metallurgical plant

Hence: fabricar-fabricante; fabrication; fabricato
fabricante *n* maker, manufacturer

fabricar *v* 1. to manufacture, make; 2. to fabricate (as in "to fabricate a bridge, book, etc.; also: a story, lie, etc."); 3. to forge (=to form by heating and hammering)

fabrication *n* fabrication, manufacture

fabricato *n* manufactured article

fabula (*fá-*) *n* I. fable (1. as in "Aesop's Fables"; 2. historical legend or myth; 3. falsehood, fiction); II. plot, story (of a play, etc.)

Hence: fabulista; fabulose; fabular-confabular & fabular *v* to fable, fabulate

fabulista *n* fabulist, story-teller

fabulose *adj* fabulous

face *n* torch, brand

Hence: facula-facular

facer [*fac-/fact-; -fic-/fect-*] *v* I. to make (1. to create, produce, etc.; 2. to render, cause to be or become); II. to do (something); *facer + n: facer le barba*, *facer allusion*, etc., see *barba*, *allusion*, etc.; *facer (venir, etc.) to cause to (come etc.)*, *make (come, etc.)*, *have (come, etc.)*; *facer se (tarde, etc.) to become, get (late, etc.)*

Hence: facile &; facibile-facilitate, infacibile-infacilitate; facticie; faction &; factor &; factura &; facto-artefacto etc.; facitor; affic- &; confic- &; defic- &; effic- &; infic- &; perfic- &; prefic- &; profic- &; refic- &; sufficer &; contra-facer &; dis-facer &; re-facer &; cale-facer etc.; manufac- etc.; satisfac- etc.; benefacer etc.; ol-facer etc.; facsimile etc.

facete *adj* witty, humorous, jocular

Hence: facetia-facetiose; infacete

facetia *n* witty remark, witticism; *facetias* *facetiae*

facetiose *adj* witty, humorous, jocular; also: facetious

faciada *n* [Arch.] façade

facial *adj* facial; *angulo facial* facial angle

facibile *adj* feasible (=that can be done or carried out)

facibilitate *n* feasibility

facie *n* face (1. [Anat.]; 2. surface, outer part of something; *facie a facie* face to face)

Hence: faciada; facietta &; facial-trifacial etc.; superfic- &; superfacie

facietta *n* facet (of diamond, of insect's eye, etc.)

Hence: faciettar

faciettar *v* to facet (diamonds, etc.)

facile *adj* 1. easy (=not difficult); 2. facile (=working with ease)

Hence: facilitare-facilitar-facilitation; facultate, &; difficile &

facilit- see *facilitare*

facilitar *v* to facilitate, make easy

facilitate *n* facility, ease (1. absence of difficulty; 2. power to do anything easily and quickly); *facilitates* facilities (as in "special facilities for studies")

facilitation *n* facilitation (=act of facilitating)

facitor *n* maker, doer

fac-simile *n* facsimile

fact- see *facer*

facticie *adj* factitious

faction *n* 1. faction (as in "political factions"); 2. sentry, watch, guard; 3. shape, form; 4. fashion, manner

Hence: factionario; factiose

factionario *n* factionary

factiose *n* factious

factō *n* 1. feat, deed; 2. fact; *de facto* in fact, *de facto*; *vias de facto* acts of violence

factor *n* factor (1. agent; 2. "contributing factor"; 3. [Math.])

Hence: factoria

factoria (*-ia*) *n* factory (=trading station, office or post of a factor)

factotum [L.] *n* factotum

factura *n* 1. invoice, bill; 2. workmanship, work

Hence: facturar

facturar *v* to bill, invoice

facul- see *facile*

facula (*fácula*) *n* 1. torch, brand; 2. [Astron.] *facula*

facular *adj* [Astron.] *facular*

facultate *n* faculty (1. ability; 2. authority, power; 3. "the faculty of a university, etc."); *haber le facultate de facer un cosa* to be entitled to do something

Hence: facultative

facultative *adj* optional

fago *n* beech

fagottar *v* to fagot, form into bundles

fagottista *n* bassoonist, fagottist

fagotto *n* 1. fagot (=bundle of sticks); 2. bassoon, fagotto

Hence: fagottista; fagottar

Fahrenheit, Gabriel Daniel *npr* [1686-1736, German physicist]; *termometro Fahrenheit* Fahrenheit thermometer

faisan *n* pheasant

falc *v* to mow (=to cut down with a scythe, sickle, etc.)

grafi F -phique, E -phic, D -phisch || grafite.
 grafologe | -gia.
 grafta E (in)graft, F greffer, D pflropfen.
 gramatike | -kal.
 grame.
 grandi F, E great, big, large, D gross | -deso | -disa | -disi
 =enormi.
 grandiosi FED, E grand, D grossartig.
 grane FE grain, D Korn (einer Pflanze, eines Stoffes), Gran.
 granite.
 granta E, F accorder, concéder, E allow, award, concede,
 D bewilligen, gewähren.
 granule EF, D Körnchen (med.).
 grape F, E cluster, bunch (of flowers, fruits), D Büschel, Traube
 (v. Früchten, Blüten).
 grasi F gras, E fat, greasy, D fett, schmierig | grasu(m)
 F graisse, E fat, grease, D Fett, Schmalz.
 grasil(i) FE, E slender, svelte, D schlank.
 grata F gratter, E scratch, claw, grate, D kratzen.
 gratie EF grace, D Grazie, Anmut | -iosi E graceful.
 gratifika F -fier, E -fy, D -fizieren, vergüten, zuwenden.
 gratitude EF, D Dankbarkeit | -da vb. | -dosi.
 gratuit(i) F, E -tous, free, D unentgeltlich | -tim EFD gratis,
 D umsonst.
 gratula D -lieren, beglückwünschen, E congratulate, F féliciter |
 -lo, -lacione.
 gravele F gravelle, gravier, E gravel, D Griess, Kies.
 grav(i) FE, F lourd, E heavy, weighty, momentous, low (note),
 D schwer, gewichtig, ernst.
 gravid(i) D, F enceinte, E pregnant, D schwanger, trüchtig |
 -deso | -disa.
 gravita F -ter, E -tate, D -tieren | -tacione.
 grek(i) F grec, E-Greek, D griechisch | -ke, -ko, -ka | -kum
 (lingue) | Grekia F Grèce, E Greece, D Griechenland.

dorfa, —an villageois *a. m*
dorfaldo chef de village *m*
dorfol hameau *m*
dori durcir, endurcir, rendurcir, indurer
Dorid, dorida Doride *f.* dorique
dorifor doryphore, doryphora *m* (*insecte*)
Doris Doris *f*
doris doris *m* (*bateau*); doris *f* (*mollusque*)
dorlotazo dorlotage, dorlotement *m*
dorloti dorloter
dorma dormant, endormi
dormabosko bois dormant *m*
Dormado Dormition *f* de la Vierge
dormala somnolent
dormaleso somnolence *f*
dormali somnoler
dormanda dormant
dormaro dortoir *m*
dormatro dure-mère *f* (*anat., veine*)
dormegro maladie du sommeil *f*
dormel petit somme *m*
dormela ensommeillé
dormelazo assoupissement *m*
dormeli somnoler, faire un petit somme
dormema somnolent, dormeur
dormemo somnolence *f*
dormen sommeil *m*, envie de dormir; **i** — avoir
 sommeil
dormena qui a sommeil; **si** — avoir sommeil
dormenazo assoupissement *m*
dormeni avoir sommeil

GLOSA ENGLISH MNEMOTECHNIC NOTES

AB	away, from; since	L	ABdicate (away-say)
ABILI	able to be....	L	PORT-ABLE (carry-able)
ACIDE	happen, take place	L	ACCIDEnt.
A(D)	towards	L	AD-HESIon (to-stick)
ADAPTA	to adapt	L	
AERO	air	G	AERO-NAUTics (air-sailor)
AFRO; SPUMA	foam, froth	GL	APHRO-dite born from sea-foam.
AGO	lead, drive	GL	PAED-AGOG (child-drive)
AGRI; KAMPO	field	GL	AGRiculture
AGRIO; FERALI	wild	GL	AGRIO-TYPE (wild ancestral type)
AKIDI; OXI	acid	LG	AK, I.E. rt, sharp. It was thought that, all acids contained OXYgen
AKTI; PRA; PRAXI	do, act, behave	LG	ACT. PRAXIs. PRAGmatic.
AKORDA; HARMONI	agree;	LG	ACCORDing to
AKRO; SUMITA	tip, top	GL	ACROpolis (top-city); ACRO-MEGAlly
AKTIVI	active, busy	L	
AKU; RAFI / SUE	needle, nail / sew	LGG	AKute; RAPHIdes
AKUTO	sharp	L	AKUTE
ALEXI; PROTEKTI	defend, protect	GL	ALEX-ANDER (defender of men)
ALELO	each other	G	PAR-ALLEL (beside each other)
ALI	any one	L	ALternative
ALGO / KO-DOLO	pain / condole	GGL	NEUR-ALGIA; AN-ALGESic
ALO	or; alternative	G	ALternative
ALTERNA	alternate	L	
ALTI; HIPSO	high	LG	ALTitude; HYPSoMeter (height-measure)
AMBIENTA; PERI-LO	environment	L	AMBIENT
AMI	friend, friendly	L	AMICable
AMILA	starch	G	AMYL-ASE, enzyme (-ASE) which breaks starch molecule down to glucose
AMO; FILO	like, love	LG	AMOrous; PHILO-SOPHY (love-wisdom)
AMPLEXI; PERIBRAKI	embrace	L	PLEXI, intertwine. comPLEX. PLEXus
AMUSA	amuse	L	
AN	he, him, his; male.	G	ANDrew. ANDROGEN, male hormone
ANA; A-SUPRA	upwards	G	ANAbolism, building up of big molecules
ANAS / ANSERI	duck / goose	GG	These are the zoological names
ANDRO	man, husband	G	ANDRO-GYNous (male-female). ANDROGENs.
ANTE	front	L	ANTERior.
ANTENA	insect feeler	L	
ANTI	against, oppose	G	ANTI-BIOTic. ANTI-TOXIn
ANTI-CO	nevertheless	GL	fr It. CIO, the-just-said
ANUA; ETO; ETESIO	year	LGG	ANNUAl. ETESian winds.
APERI	open	L	APERItif. APERient. APERTure.
APIS; MELISA	bee	LG	APIary. MELI, honey. MELLI-FLUous.
APO	remove; away	G	APo-STEL (away-sent) to teach
APOLOGI / PRETEXTU	apologize / pretext	GL	APo, away, LOG, talk; TEX, weave
AQUA; HIDRO	water	LG	AQUARium. HYDRO-GEN GENERates water.
ARA	plough	L	ARAble.
ARCA / ARKA	arch / arc; bow	L	ARCAde.
AREA	area, region	L	AREA
ARENA; (PS)AMA	sand	LG	ARENAceous. AMMO-PHILous plants
ARGENTI; ARGIRO	silver, Ag	LG	ARGENTIna, land of silvery rivers

G Greek. L Latin. It Italian. Ger German. IE IndoEuropean
 cog cognate. fr from. wh which. orig. originally
 Semicolons separate synonyms.

/ Stroke separates 2 words of different meanings but associated in some way. It is simply a space-saver.

Vortaro Esperanto - Volapuko

En tiu ĉi dua parto Eo - Vp troviĝas nur la bazaj radikoj, kiuj aperas kiel a-vorto, e-vorto, o-vorto aŭ i-vorto, ekz. baki bakön. Por pluaj vortoj, ekz. bakaĵo, bakiŝto, oni konsideru la unuan parton Vp - Eo.

Ĉe kunmetita vorto, la liga, meza a estas oblikva, ekz. balanum.

-a -ik, ĉe nombroj: -id

. -an -iki

. -aj -iks

. -ajn -ikis

abomeno naud

aĉa bad(l)ik, lu-

aĉeti lemön

adiaŭo lädyul

adjektivo ladyek

admiri milagön

admoni monedön

adverbo ladvelib

aero lut

afabla flenik, gudlik

aflikto lied, glif

Afriko fikop

agi dunön

agrabla kovenik, lesumik,

löflik, plidik

aĝo bäled

aĥ! ag!

akceli sunön, tolön, vifön

akcepti getön, lasumön

akra japik

akuzi kusadön

akvo vat

al -e(s), al

alia elsik, votik

alta geilik

. mal~ bapik

amo löf

. mal~ 'et

amaso kum, möd

. ~igi belön, kumön

ambaŭ bofik

Ameriko melop

amiko flen

-ano -el, -al

anaso dök

Anglujo nelj

angulo gul

anĝelo lanel

animo lan

ankaŭ i

ankoraŭ nog

ansero gan

-anto -el, -al

antaŭ bif, bi-, fo-

aparta patik

aparteni lönön

apenaŭ kotö

apostolo apostol

Aprilo apul

apud neb

-aro -em

arbo bim

. ~aro fot

areo plen

arĝento silef

arke blog

arm(il)o vaf

armeo milit

arto kan

-as (*aldono de la persona pronomo*)

atendi viladön

atenta galik, senitik

atesti noelön

aŭ u, *antaŭ vokalo*: ud

aŭdi lilön

Aŭgusto gustul

Aŭstralio talop

Aŭstrio löstän

aŭtoro penel, lautel

aŭtuno flukatim

avo fatel, motel

avara monälik

averaĝa zenodik

averti nonedön

Azio silop

baki bakön

balai svipön

baldaŭ sun

bani banön

bari damön

barbo balib

bastono staf

bati flapön, pudön, tlidön

batalo komip, pug

beata beatik

bedaŭri pönitön

bela jönik, magik

. mal~ 'etlik

Belgujo beljän

beno ben, läbad

. mal~ kodemön

besto nimal

. ĉasbestoj foet

bezoni zesüdön

biero bil

bildo mag

bileto bilied

birdo böd

blanka vietik

blua yulibik

bona gudik

. mal~ badik

. plibonigo menod

bordo jol

bovo bub

kolibro kolibrio
kolizii kolizionar
kolodio kolodiono
kolorigi indutar, kolorizar
kolokinto koloquinto
kolotuko nukumo,
kolotuko
kolumo kolareto, krago,
kolumo
koluzii koluzionar
kombi pektar
komenca inkoativa,
komencanta
komentarii komentar
komercaĵo varo,
komercaĵo
komisaro komisario
komisii komisar
komisio komisiono
komisiono intendanco,
komitato
komizo klerko
komo komao, komo

a - a	adverbo - adverbio
abandonar - abandonar	advokar - advocar
abatar - abatter	aero - aer
abonar - abonar se a	aeroplano - aeroplano
abrupta - abrupte	afabia - affabile
absenta - absente	afeciono - affection
absoluta - absolute	afero - <u>affaire</u> , commercio
absurda - absurde	afixo - affixo
abundar - abundar	agar - ager (act-)
acensar - ascender (ascens-)	agnoskar - recognoscer (-gnit-)
acento - accento	agosto - augusto
acceptar - acceptar	agreabla - agradabile
acesora - accessori	agresiva - aggressive
acidento - accidente	agrikultivisto - agricultor
ad - a	agro - agro
adaptar - adaptar	ajila - agile
adavane - avante	akademio - academia
adepto - adepto	akordo - accordo
adherar - adherer (-hes-)	aktiva - active
adiar - dicer adèo	aktuala - actual
adicionar - additionar	akurata - punctual
adio - adieu, adèo	akuta - acute
adjektivo - adjective	akuzativo - accusativo
adjuntar - adjunger (-junct-)	alfabeto - alphabeto
adminime - al minus	alkoholo - alcohol
administrar - administrar	alonge - prèter, secundo
admirar - admirar	alta - alte
admisar - admitter (-miss-)	altra - àltere
adoptar - adoptar	amar - amar (generalmente)
adreso - adresse	amaso - massa
adulto - adulto	amba - ambe

A

- a marque l'adjectif; ex. **hom'** homme—**hom'a** humain | termination of adjectives; e. g. **hom'** man—**hom'a** -human | bezeichnet das Adjektiv; z. B. **hom'** Mensch—**hom'a** menschlich | означает прилагательное; напр. **hom'** человек | **hom'a** человеческий | oznacza przymiotnik; np. **hom'** człowiek—**hom'a** ludzki.
- abat'** abbé | abbot | Abt | а́батъ | opat.
- abel'** abeille | bee | Biene | пчела | pszczoła.
- abi'** sapin | fir | Tanne | ель | jodła.
- abomen'** abomination | abomination | Abscheu | отвращение | odraza.
- abon'** abonner | subscribe | abonniren | подписываться | prenumerować.
- ablativ'** ablatif | ablative | Ablativ | творительный падеж | narzędnik.
- abrikoť'** abricot | apricot | Aprikose | а́брикосъ | morela.
- absces'** abcès | abscess | Geschwür, Eiterbeule | нарывъ | wrzód
- absint'** absinthe | absinthium | Wermuth | полынь | piołunkówka.
- acer'** érable | maple | Ahorn | кленъ | klon.
- aĉet'** acheter | buy | kaufen | покупать | kupować.
- sub'aĉet'** corrompre | corrupt | bestechen | подкупать | przekupować.
- acid'** aigre | sour | sauer | кислый | kwaśny.
- ad'** marque durée dans l'action; ex. **pať** coup de fusil—**paťad'** fusillade | denotes duration of action; e. g. **danc'** dance—**danc'ad'** dancing | bezeichnet die Dauer der Thätigkeit; z. B. **danc'** der Tanz—**danc'ad'** das Tanzen | означает продолжительность дѣйствія; напр. **ir'** идти—**ir'ad'** ходить, хаживать | oznacza trwanie czynności; np. **ir'** iść—**ir'ad'** chodzić.
- adiaũ** adieu | good-by | lebe wohl | прощай | bądź zdrow.
- adjektiv'** adjectif | adjective | Eigenschaftswort | имя прилагательное | przymiotnik.
- administr'** admininistrer | administer | verwalten | управлять | zarządzać.

diminutiv-o EG I 31, II 35, ER 29, GE I 41, II 45.
dinam-o EG II 35, ER 29.
dinamism-o EG I 31, II 35, ER 29, GE I 44, II 49.
Diogen^K-o Rabi 56.
dipter-o ER 29.
direkci-o EG I 31, II 36, ER 29, GE I 41, II 45, RE 39, Rev 46.
direktori-o EG I 31, II 36, ER 29, GE I 41, II 46, RE 39.
discipl-o (= „disciplo“) EG II 36, GE II 114, GEP 35.
disertaci-o EG I 31, II 36, ER 29, GE I 41, II 46, Hist 257.
diskant-ulo (~o = „soprano“) Rabe 35.
diskredit-ado LK 78 (*diskreditaton*, evidente preseraro).
 ~igi ER 29 (*diskreditig-i*), Es 316, Wahr 29.
 ~igado Wahr 29.
disproporci-o ER 29.
dissonanc-o (ĉu preseraro anstataŭ „disonanco“) Ref Esp 13.
distilator-o ER 29.
distribu-i EG II 37, ER 30, GE II 236, 245.
diverg-i EG II 37.
dividend-o EG I 32, II 37, ER 30, GE I 41, II 46.
docent-o EG I 32, II 37, ER 30, GE I 41, II 46.
dog-o EG I 32, II 37, ER 30.
dok-o GE II 46.
dominik^K-a ER 30, Rabi 70 (*la ~an preĝejon*).
drahm-o (= „drakmo“) RE 43.
drakon-a EG I 33, II 38, ER 30, GE I 42, II 47.
dramaturgi-o EG I 33, II 38, ER 30, GE I 42, II 47.
drast-a EG I 33, II 38, ER 30, GE I 42, II 47.
drelík-o EG I 33, GE I 42, II 47.
dren-i EG II 38, ER 31.
 ~ado EG II 38.
Dresden^K-o Hist 266.
 ~a Par IV 81.
drošk^K-o ER 31, Fab I 74, 75, Mart 88, 164, 235, Rev 35.
duplikat-o EG I 34, II 39, ER 31, GE I 43, II 48.
dur-o (monusuo) EG I 34, II 39, ER 31.

E

Eherid-oj Gen 10.21.
Edom^K-o Ps 60.10 (~on), 11, 137.7, Rabe 30 (~on).
Eduard-o Dua 25, Lern R c 12, Mart 169 (~on), 171, 172.
 Eduĉjo Mart 172.

ef-o (spaca mezuro) El 16.36, Rak Bibl 12, 41, Read 25.14, 15.
efed-o (vesto) El 25.7, 28.6, 39.20.
Efraim-o Ps 60.9, 78.9.
Efrat-o Ps 132.6.
Efratan-oj Rak Bibl 8.
Efratid-o Rak Bibl 41.
egipt^K-a EG I 35, II 41, ER 32, ~a El 7.19, 12.12, 20.2, 33.1, Gen 41.41, 43, Mart 186, Rabe 13.
 ~o (la gentano) EG I 35, II 41, ER 32, GE I 7, II 5, ~oj El 7.19, 10.2, Gen 41.55, 56, Nomb 20.15.
 ~ino Gen 21.9.
 ~ujo EG I 7, II 41, El 1.1, 12.12, GE I 7, II 5, Gen 41.46, 57, 42.1, 2, LR II 19, Propr 37, Ps 105.23, Rabe 45, Read 23.5, 26.8, Sente 7.16, Term 227, ~ujo ER 32.
 ~ujano GE I 7, II 5.
Egipt^K-ano Rev 15 (*la tago de Bazilo ~ano*).
egiptolog-o Hist 266.
Egist-o If 44, 46, 49.
eglesin-o EG I 35, ER 32, GE I 164.
eh (interjekcio) Rev 6 (– ~ *kien vi ensaltis!*), 53 (– „~“, – *li diras*).
eh (interjekcio) Rev 44 (– ~, *mi scias*).
eklektik-o (la persono) GE I 49, II 55.
 ~a EG I 36, II 41, ER 33, GE I 49, II 55.
 ~ismo EG I 36, II 41, ER 33 (en ĉiuj tri lokoj kiel radikvorto), GE I 49, II 55.
ekliptik-o EG I 36, II 41, ER 33.
ekonom-o EG I 36, II 41, ER 33, GE I 134, II 157.
ekran-o ER 33, Mart 167.
ekscentr-a EG I 36, II 41, ER 33, GE I 60, II 68.
 ~eco EG I 36, II 42, ER 33, GE I 60, II 68.
 ~o EG II 42.
eksklusiv-a (= „ekskluziva“) GE II 67.
 ~e EG II 42.
ekskoriaci-o ER 33, Konj 230, 234.
ekspansi-o EG I 36, II 42, ER 33, GE I 60, II 67.
 ~a EG I 36, II 42, ER 33, GE I 60, II 67.
ekspedici^K-o ER 33, Rabi 84.
ekspertiz-o EG I 37, II 42, ER 33.
 ~i EG I 37, II 42, ER 33.
 ~isto EG I 37, II 42, ER 33.
ekstemporal-o EG I 37, II 42, ER 33, GE I 60, II 68.
ekstravaganc-o Mart 155.
ektropi-o ER 34, Konj 231, 232.
ekivalent-o EG I 37, II 43, ER 34.
 ~a GE I 14, 82, II 13, 93.
 ~ajo GE I 14, II 13.
ekzakt-a EG II 43, ER 34, GE II 67, 86.
ekzalt-i Mart 181 (~ita).
ekzantem-o EG I 37, II 43, ER 34.
ekzegez-o EG I 37, II 43, ER 34, GE I 59, II 67.
 ~isto EG I 37, II 43, ER 34, GE I 59, II 67.
ekzemplar-o (= „ekzemplero“) Ald 17.
el-o (hier) Bat 63.

hered-i 1 ~i posedaĵon(Nm.36), ies grandan riĉaĵon(Rn.8); li -os la tutan regnon post la morto de la maljuna reĝo(F.I.47); la multo de mono, kiun ŝia edzo -is de siaj gepatroj, faris lin malhumila(F.III.94). 2 (f) feliĉon oni ne -as nek cedas(PE.1204). -a 1 -a posedaĵo(Nm.32). 2 -a kastelo(F.III.104), tombo(F.II.148); -a aristokrato(OV.347), tradicio(IT.61). -e ricevi -e la landon(Jh.33); transdoni ion -e al iu kiel porĉiaman posedaĵon(Lv.25). -aĵo la domon ŝi restigis al ni kiel -aĵon(F.II.126). -igi -igu la landon al viaj infanoj(I.Kr.28); vi devas dividi -ige la teron al la dek du triboj(Jh.47). sen-igi mi lin petegos, ke li min sen-igu(Rt.34).

hezit-i ŝi ne -is eĉ unu momenton(M.33); ŝi -is dum sekundo(M.205); mi -is k timis eldiri al vi mian opinion(Ij.32); mi -as plenumi ŝian postulon(M.213); -i kun la respondo(M.99), kun la finado de demando(M.112); mi -is iom kun la forsendo de mia letero(L.II.282). -o diru al mi sincere k sen-o(M.140). -ado ili obeis, kvankam kun kelka -ado(F.II.95); sen-e sen-e ĝi tuj komencis paroli(F.III.134).

hipokrit-i promesojn piajn ili -as(H.27); li -as kredon, kiun ili ne havas(L.II.322). -a -a vorto(H.103), homo(Ij.34), buŝo(SS.26); li kun -a malestimo juris(F.III.7); ne plu alportu -ajn donacojn(Jes.1); li kun -a malestimo juris(F.III.7). -e ŝi revenis al mi ne per sia tuta koro, sed nur -e(Jr.3); ili premis al si reciproke la manojn ne -e, kiel alinaciano al alinaciano, sed sincere, kiel homo

al homo(OV.362).

hirt-a -a barbo(F.II.67). -igi la birdo -igas la plumojn ĉirkaŭ la kolo(F.II.115)(F.II.127).

histori-o 1 rakontu al mia juna amiko belan -on(Ekz.10); aŭskultu la -on de mia malfeliĉo(Rt.86); ĝi estis plej ekstermanta milito, kiun iam konis la -o(OV.354). 2 nun ni aŭskultu, kio okazis al ili ambaŭ, ĉar tio estas vera -o(F.I.7). 3 la paŝtistino ploris pri tio, ĉar tio estis kiel ŝia propra -o(F.II.106); vi vidas la ripetigon de via propra -o(F.II.116). -a -a libro(F.II.103); nomoj -aj(OV.255).

hom-o 1 matura -o(Ekz.6); gajaj(Ekz.37), nekredindaj(Ekz.41), seriozaj(BV.36) -oj. 2 esti anĝelo inter -oj, sed satano en la domo(PE.888); mi volis scii, kion -oj parolas pri mi(BV.74). -a -a okulo(F.II.12), karno(Ij.12), animo(F.III.35); -aj manoj(Jh.1), vizaĝoj(Rn.18), korpoj(Rt.125), voĉoj(BV.60), koroj(OV.125), ostoj(II.Rg.23), vivoj(Rt.369); -a amasego(F.III.99); -aj ekzistaĵoj(M.19); estas nur cent -aj paŝoj de ĉi tie(F.II.153). -e ili aspektis multe pli -e, ol en lia infaneco(F.III.67). -eco mi perdis la kredon pri mia -eco(M.178). inter-a inter-aj rilatoj(M.37;171). sen-a dezerto sen-a(Ij.38). sen-igi mi venigus en la landon sovaĝajn bestojn, por ĝin sen-igi(Jh.14). sen-igi la vojoj sen-iĝis(Jes.33). super-a fari super-an agon(B); super-e pacienca dudekjara laborado(OV.446).

honest-a 1 karaj infanoj, estu ĉiam -aj!(Ekz.20). 2 -a laboro(M.180), ofico(Rt.72); miaj intencoj

EKSTAZ/O (1; Jü): A *ecstasy*, F *extase* [-z], G *Ekstase* [-z-], I *estasi* [-z-], R *ekstaz*, Po *-a*, (H *éxtasis*). Ps-pf *ek-*, ps-sf *-z*. ¶ Io *extazo*, Ie *extase*, Ia *ecstase*.

Pere de L ekl. *ecstasis*, *exstasis* s.s. el Gr *ékstasis* "ekstazo, raviteco", propr. "starado ekster (si mem)", de *exístasthai* "esti (stari) ekster si, frenezigi": *ex* "el, ekster", *hístasthai* "star(iĝ)i" (vd. *el* resp. *stari*).

EKSTER (f; Un): Deirpunkto, kiel ofte ĉe prepozicioj, estis la L formo: *extra* (cetere troviĝanta en pluraj modernlingvaj derivaĵoj, ekz. A *extra/ordinary*, F *-ordinaire* "eksterordinara"). Finiĝante per *-a*, la formo ne estis rekte transprenebla (kp L *circa* > Eo *ĉirkaŭ*); krome ĝi havas en la modernaj lingvoj alian tute internacian signifon ("aldona, plia": vd. *ekstra*). Ioma modifo do necesis. La fakte akceptita formo povas esti rigardata kiel konservo de la L radiko kun silabigo de *r* (**ekstr* > *ekster*); pli kredeble tamen estas, ke ĝin sugestis la apartena L adjektivo *exterus* "ekstera" (komparativo: *exterior*, kp Waringhien 1967, 35) aŭ ĝiaj modernlingvaj derivaĵoj: A *external*, F *extérieur*, I *esteriore*, (H *exterior*) "ekstera". Forme analoga estas la prep. *inter*. ¶ 1881 *ja* (sen etimologio, vd. PVZ 5, 137); 1906 *ster* (kripligo de *ekster*). ¶ Io *exter* (espismo), Ie *éter* (espismo), Ia *extra*.

Etimologie identa kun *ekstra*, vd. tiun.

EKSTERM/I (f; RE): A *extermin/ate*, F *-er*, (H *-ar*), I *estermiare*. La ellaso en la Ea formo de *-in-* (sufiksidenta kaj necesas por rekono de la radiko) estas analoga al tiu en *imagi* (< L *imaginare*) kaj *prokrasti* (< L *procrastinare*). Ps-pf *eks-*. ¶ IoIe la *exterminar*.

El L *exterminare* "ekzili, forpeli (trans la limon)", el *ex* "el, for" (vd. tiun) k *terminus* "limo" (vd. *termino*).

EKSTR/A (f; RE): AFG *extra* "-a, -e", (H *extra* "-e"), R *ekstrennyj* "-a". En la fontlingvoj uzata adjektive kaj adverbe

(eĉ substantive, ekz. A *extra* "ekstr/aĵo, -ulo", F *extra* "-ulo"); la formo mem antaŭdestinis la vorton por adjektiva kategorienco en Eo. ¶ IoIe *extra* (adv., pref.); Ia *extra* (adv., pref.; krome prep. "ekster").

El L *extra* "ekster" (prep.), "krome, pluse" (adv.), orig. oblikva formo de adj. *exterus* "ekstera" der. de *ex* "el" (vd. tiun).

Samfamiliaj vortoj en Eo: *ekster*, *ekstrema*, *stranga*.

EKSTRAKT/O (1; RE): A *extract*, (H *-o*), F *extrait*, G *Extrakt*, I *estratto*, PoR *ekstrakt*. Ps-pf *eks-*. ¶ Io *ekstrakt-uro*, Ie *extract/e*, Ia *-o*.

El L *extractum*, propr. "eltiritaĵo", de *extrahere* "eltiri" el *ex* "el" (vd. tiun) k *trahere* "tiri", eble parenca al A *draw* "tiri", G *tragen* "porti". Kp spec. *abstrakta*; vd. ank. *trakti*.

EKSTREM/A (f; RE): A *extrem/e*, (H *-o*), F *extrême*, I *estremo*, L *extremus*. Kp G *Extrem* "-o", *extrem* "-eca"; R *ekstremist* "-isto". ¶ 1882 *str-* (*prestre* "tre ekstreme"): kripligo de *extrem-*.

Orig. "plej ekstera", superl. de L *exterus* "ekstera" (vd. *ekster*, *ekstra*).

EKVACI/O (2; Jü): A *equa/tion* [-kŭ-], I *-zione* [-kŭ-], F *équation* [-kŭ-], (H *ecuación* [-kŭ-]); L mod. *aequat/io* *-ionis* [-kŭ-]. Eo *-kv-* estas la normala ekvivalento de L *qu*: vd. *akvo* kaj kp la sekvajn vortojn. Ps-sf *-cio*. ¶ Io *equacio*, IeIa *equation*.

Propr. "egaligo", de L *aequare* "egaligi" de *aequus* "egala" (vd. tiun; kp *ekv/atoro*, *-ilibro*).

EKVADOR/O (8; Wü): AGI(H) *Ecua-dor* [-kŭ-], F *Équateur* [-kŭ-], Po *Ekwa-dor* [-kv-], R *Ekvador*. Eo *-kv-* certe baziĝas sur analogio al *ekvatoro* sed fakte estas la sole ebla alternativo (*kŭ* estante praktike neuzata). Kp *gu* en *Guatemalo*, *Nikaragvo*, *Urugvajo*. Ps-sf *-or* 1. ¶ IoIe *Equador*, Ia *Ecuador*.

La lando estas nomita pro sia situo ĉe la ekvatoro (H *ecuador*). Vd. plue *ekvatoro*.

Ekspozicio. Kolekto de produktajoj de artoj aŭ de industrio, kunmetitaj en speciala salono aŭ konstruaĵo, por esti rigardataj de la publiko : *ekspozicio de belartoj, universala ekspozicio.*

Ekspresa. Por speciala celo, tre rapida : *ekspresa kuriero, ekspresa vagonaro.*

Ekstazo. La plej alta grado de admiro, en kiu oni koncentrigas la tutan atenton sur unu objekto, tute forgesante pri ĉio alia : *ama ekstazo, religia ekstazo.*

Ekstemporalo. Ekzerco, traduko, farata en lernejo senpreparate, sen helpo de lernolibroj.

Ekster. - 1. Loka prepozicio, esprimanta, ke io estas trans la limoj de objekto aŭ estas direktata trans ĝiajn limojn : *La balkono estas ekster la ĉambro. Iri ekster la urbon.* - 2. Prepozicio, esprimanta : escepte, se oni esceptas (en ĉi tiu senco ĝi estas uzata anstataŭ *krom*, se la lasta povas naski dubon) : *Ekster ĉi tiuj reguloj, ne ekzistas aliaj. Ekstera.* Estanta ekster io : *ekstera tavolo. Ekstere.* En ekstera loko : *acrumi litajon ekstere* = ekster la loĝejo.

Ekstermi. Neniigi, detrui, plene pereigi : *ekstermi la malamikojn. Ekstermo.* Neniigo, detruo, plena pereigo.

Ekstra. Okazanta ekster la kutima tempo aŭ nombro; aldona; eksterordinara : *ekstra eldono de gazeto, ekstra vagonaro.*

Ekstrakti. Eligi, elpreni la efikajn substancojn per kuirado, solvado. **Ekstrakto.** Substancoj ekstraktitaj : *ekstrakto de viando, ekstrakto de opio.*

Ekstrema. - 1. De plej alta grado : *ekstrema danĝero.* - 2. Plej malproksima : la *Ekstrema Oriento. Ekstrema.* En plej alta grado : *ekstrema bona. Ekstrema.* - 1. Plej alta grado, supro : *ekstrema de senhonteco.* - 2. Plej malproksima parto, fino, supro : *ekstrema de ŝipo. Komparu : Fino, limo.*

Ekvacio. Matematika egalajo, enhavanta unu aŭ kelke da nekonatoj : $ax + bx^2 = c$.

Ekvatoro. Granda rondo, perpendikulara al la akso de l' sfero : *La tera ekvatoro dividas la teron en du duonsferojn : la nordan kaj la sudan.*

Ekvilibro. - 1. Stato de senmoveco de korpo, sur kiun agas du aŭ pli multe da fortoj; egalpezo : *ekvilibro de pesilo.* - 2. Fig. : *ekvilibro de l' animo, ekvilibro politika. Ekvilibristo.* Cirka artisto, scianta kon-

servi ekvilibron de sia persono aŭ de diversaj objektoj en speciale malfacilaj kondiĉoj : *dancisto sur ŝnuro.*

Ekvilibrismo. Arto de ekvilibrismo.

Ekvivalento. Egalvalora objekto : *la meĥanika ekvivalento de la varmo. Ekvivalenta.* Egalvalora.

Ekzakta. Senerara, ĝusta eĉ en la plej malgrandaj detaloj (pri la kalkuloj kaj sciencoj) : *ekzakta sciencoj.*

Ekzameni. - 1. Fari demandojn al lernanto aŭ kandidato por kontroli liajn sciojn : *ekzameni studenton.* - 2. Detale esplori : *ekzameni problemon. Ekzameni.* Kontrolo de scioj de lernanto aŭ kandidato per demandoj buŝaj aŭ skribaj : *ekzameno por supera esperanta atesto. Ekzamenanto.* Persono, kiu ekzamenas. **Ekzamenato.** Persono, kiun oni ekzamenas.

Ekzantemo (Med.). Ruĝaj makuloj sur la haŭto, kiuj aperas eĉ diversaj infektaj malsanoj : *tifa ekzantemo.*

Ekzegezo. Klarigo gramatika, historia, leĝoscienca, k. t. p. de teksto, precipe de la Biblio. **Ekzegezisto.** Scienculo specialisto en la egzegezo : *Renan.*

Ekzekuti. Mortigi krimulon laŭ juĝa verdikto. **Ekzekuto.** Ago de tiu, kiu ekzekutas. **Ekzekutisto.** Persono, kies okupo, profesio estas ekzekuti.

Ekzemo (Med.). Haŭta malsano, karakterizata de erupcioj de la haŭto kaj de jukado.

Ekzemplo. - 1. Objekto, vorto, frazo, klariganta ĝeneralan regulon, difinon : *gramatika ekzemplo.* - 2. Imitinda ago, persono : *doni bonan, malbonan ekzemplon; sekvi ekzemplon. Ekzemple.* Kiel ekzemplon (ni citu). Komparu : **Modelo.**

Ekzemplero. Objekto farita laŭ ĝenerala tipo; unu objekto el aro de samspecaj : *ekzemplero de libro, de gazeto.*

Ekzerco. Per ripetata kaj sistema uzado doni lertecon aŭ scion : *ekzerco soldatojn, ekzerco siajn piedojn, sin ekzerco. Ekzerco.* Ago, problemo por ekzerco aŭ sin ekzerco : *gimnastikaj ekzercoj, lingvaj ekzercoj.*

Ekzili. Forigi el la loĝlando per juĝa dekreto aŭ per ordono de la regnestro. **Ekzilo.** Forigo el la patrolando : *kondamni al ekzilo. Ekzilito.* Persono, kondamnita al ekzilo, persono ekzilita.

ekster la urbo). 2 En la parto de objekto, kiu direktigas al la ĉirkaŭanta spaco: *tiu objekto estas bela, sed nur —e. —o, —aĵo.* Ekstera parto: *li ne imponas per —aĵo, sed estas ja granda scienculo; ne juĝu pri afero laŭ ĝia —o.*

Ekstermi (tr). Plene pereigi, tute detruui, neniigi: —i *popolon*; —i *urbon*; —i *la memoron pri iu*!; —i *malbonan kutimon*; ili —igis *kiel seka pajlo*; —anta *fajro*. Kp BUĈI, ELRADIKIGI, FORVIŜI, DISPOLVIGI, CINDRIGI.

Ekstra. 1 Plia krom la kutima nombro: —a *eldonaĵo*; —a *trajno*; —a *kelnero, laboro*. Kp ALDONI. 2 Eksterordinare bonkvalita: —a *vino, ĉokolado*. Kp DELIKATA, RAFINITA.

Ekstrakto. 1 ☞ Elemento eltirita el plursubstanca korpo. Kp TINKTURO, ESENCO. 2 Eltirajo el libro, verko. —i (tr). 1 ☞ Eltiri specialan elementon el plursubstanca korpo: —i *gudron el la ŝtonkarbo*; —i *azoton el la aĉro* (Kp DISTILI, INFUZI, DEKOKTI); (f) *el tiuj ekzemploj oni povas —i ĝeneralan regulon*. 2 Eltiri pecon el libro.

ekstrapoli (tr) Δ. Kalkuli funkcion ekster la intervalo de observo.

ekstravaganco. Ago aŭ parolo kontraŭa al la komuna saĝo, sensenca strangaĵo: *kelkaj lirikaj poetoj faras el sia arto harmonian —on*. Kp DELIRO, PETOLO. —a. 1 Kontraŭa al la komuna saĝo, sence stranga. 2 —e aganta, faranta —ojn. —i (ntr). Fari —ojn.

Ekstrema. 1 Estanta ĉe la finfino, plej malproksima: —a *oriento*; *deputito el —a maldekstro*; *homo de —a maljuneco*. 2 Estanta ĉe la plej alta grado: *ni sentas nek la —an varmon, nek la —an malvarmon*; —a *plezuro, mildeco, lerteco*; —igi *teorion*; en —a *okazo, en —a situacio* (= en okazo de ekstrema bezono, supozante la plej malfavoran okazon). —e. Treege, plej: *kordo —e streĉita*. —o. 1 La plej malproksima fino, parto: —o *de membroj, de ŝipo* (= —aĵo). 2 La plej alta grado: *malaj —oj estas proksimaj*; *peli, puŝi siajn*

postulojn ĝis —o; la dioj gardu nin de tia —o! la ĝis —eco streĉita kordo kreviŝ!.

ekstrofilo ☞. Malbona formigo, ĉe kiu la interna parto fariĝas la ekstera surfaco: *veĝika —o*.

ekstrorsa ☞ (pri antero). Malfermiĝanta flanke de la korolo. Vd INTRORSA.

eksudi (ntr) ☞. Eliri kiel ŝvito tra histo: *la sango —as kelkfoje tra poroj*. —o. Ago de tio, kio —as. —aĵo. Likvaĵo, kiu —as.

ektodermo ♥. Ekstera tavolo de la blastodermo. Vd BLASTODERMO.

ektopio ♥. Kontraŭnorma lokiĝo de organo: *testika —o*.

ektropio % ☞. Renversa eksteriĝo de palpebra mukmembrano. Vd ENTROPIO.

Ekvacio Δ. Matematika egalajo enhavanta almenaŭ unu nekonatan nombron: *algebra —o*.

Ekvatoro. Imaga ronda linio limanta la geometrian ebenon rektangle kruciĝantan kun la turniĝa akso de la tero k dividanta la terglobo en du duonsferojn.

ekvatorialo *☞. Teleskopo turniĝanta ĉirkaŭ akso paralela al la tera akso, kun sama angula rapideco kiel la tero k kiu ebligas observi la movon de la astroj.

Ekvilibro. 1 Egalpezo; stato de korpo, kiu, altirita de egalaj sed malaj fortoj, restas senmova: —o *de pesilo*; —o *de flosanta korpo*; *firma, nefirma —o*; *perdi —on*. 2 Stato de fortoj, kiuj sin reciproke nuligas: *elektro en —o sur la supraĵo de korpo*. 3 (f) Bonorda egaleco de potenco aŭ de valoro inter kontraŭaj aferoj: —o *de spirito, de humoro*; *estigi —on inter enspezoj k elspezoj*; —o *de la budĝeto*; *politika, eŭropa —o*. —i (ntr). Esti en stato de —o. —igi (tr). Meti en staton de —o: —igi *budĝeton*. —isto. Ĉirka artisto, speciale lerta por konservi la —on en gimnastikaj ludoj. Kp ŜNURDANCISTO, JONGLISTO.

ekstensi/i (tr). ♥ Malfaldi anatomian elementon, metante ĝin aŭ en rekta linio rilate al alia (kruro rilate al femuro), aŭ en ekstrema malfaldo (mano rilate al antaŭbrako). ~o. Ago ~i: fari ~on de la kruro, de la piedo, de la manoj. ~anto ♥ Muskolo, kiu ~as. ♣ fleksanto.

ekstensor/o ♣ Nomo de difinitaj ekstens- antaj muskoloj: longa ~o de la polekso (M. extensor pollicis longus).

*ekster. I. Prep. montranta: 1 Objekton, malinterne de kiu staras alia objekto (male de en): mi staras ~ la domo k li estas interne^z; barakti kiel fiŝo ~ la akvo^z; (f) la estonteco de nia afero estas absolute ~ danĝero^z; tio estas ~ dubo; ne rezonu pri tio, kio estas ~ via metio^z; esti ~ si (perdi la estrecon de si mem); N. estis tute ~ si de rido ĉe la penso, ke . . .^z; tute ~ si de ĝojo, la servantino lasis la pordon nefermita^z. ♣ el, for, de. RIM. La uzo de akuzativo post ekster ŝajnas nelogika, ĉar la subst. mem ne montras la celon aŭ direkton de la movo. Tamen Z. uzis tiun konstruon, konsiderante, ke la celo de la movo estas efektive la pozicio de la tuto, t.e. prep. plus subst.: iri ~ la urbon (=iri al urb~o); elsendi iun ~ la tendaron^x; mi vidis la flamon, mi savis min ~ la pordon^z. 2 Objekton, kiun oni apartigas de tiuj, pri kiuj oni asertas ion; =krom, esceptante: ~ tio, el la diritaj vortoj, ni povas ankoraŭ fari aliajn vortojn^z; ~ la ortografio k fonetiko E-a ni donas al ĝi ankaŭ la gramatikajn formojn de nia lingvo^z; ~ tiaj okazoj li vivis sola^B. ♣ escepte, ekskluzive.

II. Vortero kun la senco I de la prep. ~a 1 Estanta ~ objekto, en la parto de la spaco, kiu komenciĝas tie, kie finiĝas la objekto: la ~a mondo (kiu estas ~ la homo, la hejmo); ~a korto de domo; ~a (nur ŝajna) pieco; ~a angulo (la suplemento de angulo de triangulo); ~a energio (ĉe trans- lacio; kontraŭe al la interna). 2 Estanta en la parto de objekto, kiu direktiĝas al la supredirita parto de la spaco: ~a flanko^z de domo, vazo, muro. ~e 1 En ~a loko, en la parto de la spaco ~a al iu objekto: starante ~e li povis vidi nur^z . . .; plenumu vian laboron ~e^x; la saĝo kantas ~e^x (=sur la strato); ~e honoro, interne doloro^z; (f) min ne tuŝas la afero, mi staras ~e^z; de ~e. 2 En la parto de objekto, kiu direktiĝas al la ĉirkaŭanta spaco: bela kapo, sed nur ~e! ~en. En direkto al la ~a spaco: viaj fontoj disfluu ~en^x; balaĵon el korto ~en ne elportu^z; li kuris al la viro ~en^x; li elirigis lin ~en^x. ~o 1 La ~a spaco: resti en la ~o. 2 ~aĵo: ne juĝu pri afero laŭ ĝia ~o^z; ĉe tro ĝentila ~o mankas sincero^z. ~aĵo. La ~a parto, flanko: kian ajn korpan ~aĵon li

havas^z; personoj, kiuj eble havas tre imponan ~aĵon k tre glorajn nomojn^z; ni povas lasi al ĉiu liberecon havi tian kredon aŭ etikon, sed ni devas unuigi ilin per komuna ~aĵo^z; esti sen~aĵa^z (ne imponanta per sia ~aĵo). ♣ aspekto, ŝajno. ~ejo (ca) Grundo, proksima al la pozejo, k ebliganta filmadon de plenacraj (~aj) scenoj. ~igi. Fari, ke iu aŭ io estu ~e: ~igi iun el sia domo; ~igi siajn sentojn. ~iĝi. Fariĝi ~a: ~iĝi el veturilo^z. ~ulo. Lernanto, medicinisto ne loĝanta en la loko de sia laboro.

III. Pref. havanta la sencon I de la prep.: ~urba gastejo^z; ministro por ~landaj aferoj^z; ~leĝa; ~ordinara^z; ~danĝera^z; ~duba^z.

*eksterm/i (tr). Perfekte pereigi; ne pre tute detrui: mi ~os ĉiujn virseksulojn^x; militu kontraŭ ili, ĝis vi tute ~os ilin^x; la fajro ~os la palacojn^x; ~i la produktojn de la tero^x; ~anta pesto^k; tri taĉmentoj da ~antoj^x; kelkaj murmuris k pereis per la ~anto^x; (f) ~i opinion, kutimon. ~ado. Ago de ~anto: la ~ado de la nordamerikaj indianoj. ~iĝi. Fariĝi ~ita: ili ~iĝis de sur la tero^x; ĉiuj pereos de glavo k malsato, ĝis ili tute ~iĝos^x. ♣ buĉi, elradikigi, forviŝi.

*ekstr/a. Estanta, okazanta ekster la kutima, la ordinara nombro: ~a eldonajo^z, poŝtveturilo, trajno, kelnero, tasko; ~aj folioj. ♣ kroma, plia, aldonata. ~e. Eksterordinare; suplemente. ~aĵo. Io, kio okazas ~e: kun la revuo oni hodiaŭ disdonas ~aĵon.

ekstradici/i (tr). ⚔ Transdoni fuĝintan kriminton al la kompetentaj juraj instancoj de alia lando: kelkaj landoj rifuzas la ~on en ĉiaj okazoj; traktato pri ~o.

ekstrados/o 🏠 Ekstera konvekso surfaco de volbo, arkajo (kontraste al la intradoso).

ekstrakt'o 1 Elemento eltirita el malsimpla substanco: ~o el viando, el opio. ♣ tinkturo, esenco. 2 Eltirajo el libro, verko. ~i (tr). 1 Eltiri specialan elementon el malsimpla substanco: ~i gudron el ŝtonkarbo; ~i azoton el aero. ♣ distili, infuzi, dekokti. 2 Apartigi pecon el libro aŭ ĝenerale eron el multeco. 3 (f) Eltiri konsekvencon el io: el tiuj ekzemploj oni povas ~i ĝeneralan regulon. ~ado. Ago ~i.

ekstrapol/i=eksterpoli. Vd poli.

ekstravaganc/o^z. Ago aŭ parolo kontraŭa al la komuna saĝo, sensenca strangaĵo: kelkaj lirikaj poetoj faras el sia arto harmonian ~on; libereco fari, kion ili volas, k ŝirmi siajn ~ojn per imagata plialteco^z. ♣ deliro, frenezo, petolo. ~a 1 (io) Kontraŭa al la komuna saĝo, sence senca stranga. 2 (iu) Faranta ~o(j)n. ~i (ntr). ~e kondukti.

ekstravertit/o Ψ Homo, kies libido direktiĝas ĉefe eksteren. ♣ introvertito.

ekstaz¹⁻ⁱ, med., allg. verückt, in Ekstase sein, Verzückungen erleiden.

~**o**², Ekstase, Verzückung; vgl. *deliro, entuziasmo, ravo, transeco*.

~**a**², verückt, ekstatisch.

~**anto**, Verzückter.

~**igi**, in Verzückung versetzen, ekstasieren.

~**igi**, in Verzückung geraten.

~**ulo**, Ekstatiker.

ekstemporal^{2-o}, Extemporale, Klarsenarbeit; vgl. *improvizo*.

ekstensor^{-o}, anat. = *etenda muskolo*.

ekster^f, häufig als Präfix gebrauchtes zweifälliges (zu 1 u. 2) Verhältniſw.: außer.

A. als Verhältniſw.; 1². räuml., mit Werfall²: außerhalb v., mit Wenfall² (s. -n; allg. *el*) zu ... hinaus, aus (... heraus); ~ *la domo*², außerhalb des Hauses, außer (dem) Hause; ~ *la domon* (ebenso: *pordon*², *tendaron*², *urbon*²), zum Hause hinaus, aus dem Hause; *esti ~ si de*², bildl. außer sich sein vor; s. *fiso, mondo*. - 2². bildl.: ~ *la Lingva Komitato*, außerhalb des *Lingva Komitato* (stehend); ~ *konkurso*, außer Wettbewerb; *esti ~ danĝero*², außer Gefahr sein; *esti ~ (ĉia) dubo*, außer (allem) Zweifel stehen; *meti ~ dubon*, außer Zweifel stellen; *ne rezonu pri tio, kio estas ~ via metilo*² (od. *scio*²) od. ~ *via ofico estas ~ via vico*² (s. *eraro, nazo, tajloro*), kümmer dich nicht um Dinge, von denen du nichts verstehst od. kümmer dich nicht um fremde Angelegenheiten! vgl. *super* 4. - 3². bes. früher a. bei Aufzählung: *a*²) (jetzt meist *escepte ...n*) ausschließend, ausgenommen, (*kun escepto de*) mit Ausnahme v.; vgl. *flankelasant*, *eksklude*, *sen*; *b*²) bisw. einschließend, = *krom, flanke de, neben*; ~ *tio*² = *krom tio, krome*.

B. als Präfix in denselben Bed., bisw. *ex(tra)-*, *Ex(tra)-*; s. z. B. zu ~ 1²: ~ *centra*, ~ *doma (...e)*, ~ *hejma (...e)*, ~ *lima*, ~ *mura*; - ~ *lando*² (~ *landa*²), ~ *verkoj*; (~ *e(n) ...i -on*) ~ *skribi*; zu ~ 2²: ~ *leĝa* (~ *leĝulo*), ~ *naturaĵo* (~ *naturulo*), ~ *norma*, ~ *orda*², ~ *tipa*, ~ *vica* u. d. ellipt. Bildungen ~ *daba*² (für „~ *dabo-a*“), ~ *ordinara*² (für „~ *ordinar(ec)o-a*“ od. „~ *ordinaraĵ-a*“).

C. selbständig weitergebildet in ~ *a*² (Gegens. *interna*), äußerer, äußerlich, auswendig, Außen-, i. d. S. fernstehend (bildl.), extern; ~ *a flanko*², Außenseite; s. *cirkelo, ŝraŭbokombilo, ministro, uzo*, vgl. *supraĵa*.

~ *e*², draußen (*a*² = ~ *dome*), außen, außerhalb, äußerlich; *stari ~ e*² (s. *tusi*, ä. *esti ~ ulo*), bildl. e-r (der) Sache fern stehen (s. a. *edziniĝi*); *tro ~ e*², zu weit draußen (s. *modere*); ~ *e de* = ~ (meist 1); *de*², a. *el*² ~ *e*, v. (dr)außen; ~ *en*² (vor Zeitwörtern oft = *el*-), her-, hinaus, nach außen; ~ *en de*², s. a. ~ (1) ...n.

~ *o*², 1. Draußen, (das) draußen Befindliche (Teil des Raumes); vgl. *ĉirkaŭaĵo, medio*. - 2². = ~ *aĵo* (1 od. 2); *laŭ ies ~ o*² = *laŭ la ~ aĵo*.

~ *aĵo*², Äußeres, Exterieur: 1². außen befindl. Teil, (~ *a flanko*) Außenseite. - 2². (äußere)

Erscheinung, (~ *a impres*) äußerer Eindruck; *laŭ la ~ aĵo*, a. *je 1' ~ aĵo*², dem Äußeren nach, äußerlich; s. *sen ~ aĵa, en 1* (gegen Ende), ä. a. *aspekto, mieno*.

~ *eco*, Äußerlichkeit.

~ *igi*, nach außen bringen, exteriorisieren.

~ *igi*² *el*², 1². nach außen kommen (gehen), (meist *eliĝi*) heraus-, hinauskommen od. -gehen; ~ *igi (eliri) el roturilo*², aus e-m Wagen aussteigen. - 2². bildl. sich zurückziehen (*retiriĝi*) aus e-r Bewegung, fremd w., herauskommen (aus e-m Ideenkreis).

~ *igo*, Herauskommen, Austritt, Exteriorisation (a. okk.).

~ *ulo*, 1. Externer, Extraneer. - 2. *hospitala ~ ulo*, in Frankreich: Externe (des hôpitaux) (s. *internulo* 2). - 3. Außen-, Fernstehender; vgl. *profanulo*.

*sen ~ aĵa*² (*malmultŝajna*), unansehnlich, nichtssagend; vgl. *etaĉa*.

eksterm^{f-i}², ausrotten, (ver)tilgen, würgen (bildl.), vernichten; *la plej ~ antamilito*², d. verheerendste Krieg; ä. *detru, neniigi, pereigi*, vgl. *buĉi, dekoni, masakri, elradiki, forviŝi*. ~ *a*², vernichtend, verzehrend (z. B. e. Feuer²), Vertilgungs-.

~ *o*², ~ *ado*², Ausrottung, Vertilgung, Verderben.

~ *anto*², Vertilger, Verderber.

~ *igi*², ausgerottet, vertilgt w.

ekstr^{f-a}², besonderer, Extra-, Sonder-, (*eksterordinara*) außergewöhnlich, (*eksterorda*) außerordentlich: 1. außer dem Gewöhnlichen, (*kroma, aldona*) zusätzlich, (*akcesora, flanko*) Neben-(ausgaben), extra (nachgestellt); ~ *a eldono*, Sonder-, Extraausgabe, -blatt; ~ *a poŝtveturilo*, Extrapost; ~ *a servanto* = ~ *ulo*; ~ *a (vagonaro) = speciala*. - 2. außerhalb des Gewöhnlichen stehend, (~ *e bona*) extrafein; mm. ä. *aparta* 2, 3; vgl. *distinginda*.

~ *e*², extra, besonders, (noch) nebenbei, (*plie*) (noch) obendrein; s. ~ *a* 2.

~ *aĵo*, (etw.) Besonderes, etw. extra, Zugabe, Extraausgabe, Extrawurst.

~ *ulo* (~ *a servanto*), (*alservisto*) Aushilfsdiener, Hilfskellner.

ekstrakt^{1-o}², chem., bildl. Extrakt (nicht überh. = *eltiraĵo*), Kraftauszug; ~ *o de viando*, Fleischextrakt; (*mal*) *mola ~ o*, dünner (dicker) Extrakt; *seka ~ o*, trockener Extrakt; *fluida ~ o*, Fluidextrakt (dünnflüssiger Auszug, eigentl. kein ~ *o*); ~ *o de pomo kaj fero*, Extractum ferri pomati; s. ~ *aĵo*.

~ *i*², 1. chem. ausziehen, extrahieren: a) auslaugen: *maceri, digeri, infuzi, dekokti (elboligi)*; Objekt: d. R o h körper; b) Objekt: das zu Gewinnende (~ *aĵo*). - 2. = *eltiri* 4a od. b. ~ *ado*², Ausziehen, Extraktion, Auslaugen, -ung.

~ *aĵo*², Auszug (Ergebnis v. ~ *i*): ~ *o, tinkturo*, a. *esenco* usw.

~ *mal ~ o*, Malzextrakt.

ekstrapol⁻ⁱ, math. = *ekster-polusi*.

ekstravaganc^{2-o}², Extravaganz, (e.) Tollheit; ~ *oj*, a. Sprünge: 1. (*troigo*,

~osvelajo, Frostbeule.
 ~otima, s. ~osentema.
 ~tremi², ~otremi, (wie) vor Kälte zittern, i. d. S. schau(d)ern (a. vor Entsetzen), frösteln, (sich) gruseln; vgl. ~ektremi, ~o 2, ~eti, hororeti, (teruro)tremeti.
 ~tremo², ~otremo, Schau(d)er.
 ~otremiga², frostig, schauerlich.
 ~vetero, s. ~o 1.
 al~igi², anfrieren.
 de~i², s. de~igi.
 de~igi, abfrieren.
 for~i, s. for~igi.
 for~igi, 1. durch Frost zugrunde gehen, s. ~igi. - 2. = de~igi.
 trem~i², s. ~otremi.
 trem~o², s. ~o 3, ~otremo.
frot-i² ...n² od. abs., reiben, (reinigend a. ~purigi) ab-, ausreiben, frottieren, (~egi) scheuern, schrappen, (~mir~i, vgl. en~i) einreiben (per = mit); puro ~i, s. ~purigi; s. mano, pargeto~i, ~pentri, vgl. gliti, pasi, skrapi, ŝoviĝi.
 ~o², 1. einmaliges (Ab-, Darüberhin-)Reiben, Strich. - 2². (a. inter~o) allg., mech. Reibung; nach dem Bewegungszustand: dinamika ~o, Reibung der Bewegung; statika ~o, ruhende Reibung, Reibung der Ruhe, Haftreibung; nach der Bewegungsart: glit~o od. rul~o; Sonderfall der ersten: pivota ~o, Zapfen-, z. B. Achsschenkelreibung; nach dem Maschinenelement z. B.: ĉena, ŝnura ~o, Ketten-, Seilreibung; glitvoja, piŝta, ŝtopskatola ~o, (Gleit-)Bahn-, Kolben-, Stopfbüchsenreibung.
 ~ade², (Ab-)Reiben, s. a. ~o 2.
 ~egi, (sehr) kräftig reiben, s. ~i.
 ~eti ion, leicht reiben: etw. bzw. an od. über etw., leicht abreiben, streichen über; vgl. tuŝeti.
 ~igi, reiben 1.
 ~igi, sich (aneinander) reiben.
 ~ilo, 1. a) Scheuerbürste, -lappen; b) Frottierbürste, -tuch. - 2. elektr. a) (broso 2, ~balailo) Bürste bei Dynamos u. bei Reibungselektroisiermaschinen; b) ~ilo(j), Reibzeug bei Reibungselektroisiermaschinen.
 ~isto, 1. (pargeto~isto) Bohner. - 2. Frottierer.
 ~ita²: esti ~ita kaj polurita² (s. fajro), bildl. mit allen Salben geschmiert sein.
 ~umi (mit Schmirgel = smirgi), techn. schleifen (mit e-r körnigen Substanz bereiben); schärfend a. akriĝi, glättend: polari; s. en~umi.
 ~uma aparato od. maŝino, techn. Schleifvorrichtung; Teilbegr. akriĝilo, smirgimaŝino.
 ~angulo, mech. Reibungswinkel.
 ~balailo, elektr. = ~ilo 2 a.
 ~briligi (a. ~polari), blankreiben.
 ~eluzi, durch Reibung abnutzen.
 ~inciti, s. ~vundeti.
 ~kerne, mech. Reibungskern: d. gemeinsame Fläche zweier ~anguloj.
 ~kenuse, Reibungskegel: 1. mech., analog ~angulo. - 2. techn., e-s Reibungsgetriebes.
 ~lavi², mit Wasser (ab)scheuern.
 ~maŝino, (Reibungs-)Elektroisiermaschine.
 ~poluri, s. ~briligi.

~vundeti ...n (de~i la haŭton de io bzw. al ia), aufreiben, wundscheuern, abschürfen.
 ~vundeto (allg. de~ajo), Abschürfung, i. d. S. Schramme; vgl. strekikatro, tuŝetvundo.
 dis~i² al², zerreiben zu, verreiben; vgl. pisti, ~miksi.
 ek~i², (plötzlich) zu reiben beginnen.
 al~i², an etw. reiben.
 de~i², ab-, losreiben, abschürfen, (ab-)schrammen; de~i la haŭton de bzw. al, s. ~vundeti, med. a. exkoriieren.
 de~ajo², Abschürfung, s. a. ~vundeto.
 el~i², 1. heraus-, losreiben. - 2. = ~eluzi. - 3². (allg. a. ~purigi) ...n per², ausreiben: z. B. e-n benutzten (Hexen-)Kessel mit Schlangen².
 en~i² en ion², hineinreiben (z. B. Tabak in d. Nase², e. Salbe in den Fuß²); vgl. (~mir)~i.
 en~umi, techn. einschleifen (z. B. e-n Kolben).
 for~i, fortscheuern, wegreiben, mitnehmen.
 glit~o, mech. gleitende Reibung: s. ~o 2.
 haŭtde~o bzw. haŭtde~ajo, Hautabschürfung, Exkoration.
 inter~i, an ea. reiben: 1. z. B. j. s-e Hände. - 2. inter~i sin, sich (an ea.) reiben.
 inter~o, inter~iĝo, gegenseitige Reibung, s. ~o 2.
 kun~i, 1. = inter~i 1. - 2. = ~miksi.
 pargeto~i (Teilbegr. v. vaksi), bohne(r)n, wichsen (hölzerne Zimmerfußböden: mit Wachs polieren); vgl. ciri, enkaŝtiki.
 pargeto~isto = ~isto 1.
 preter~i, preter~adi² (ä. pastuŝeti, s. d.) ion², unter Reibung an etw. vorbei-, hin-, streichen, (sich) beim Vorbeigehen (-kommen) an etw. reiben, etw. streifen.
 rul~o, mech. Roll-, rollende Reibung: s. ~o 2.
 ŝmir~i, s. ~i.
fru-i-a², früh, zeitig, (a. ~tempa) frühzeitig, s. a. ~matura; en ~a mateno² (~matene, ~e matene), am frühen Morgen, früh am Morgen, frühmorgens; ~o², früh (s. matene, plue); pli ~o früher: als j. od. etw. and. (vgl. aber (pli) antaŭe, estintatempo); pli malpli ~o², a. pli aŭ malpli ~o², früher oder später, über kurz oder lang; plej ~o je la sesa horo, frühestens um sechs Uhr (vgl. nur; plejofte); Sprichwörter: kiu pli ~o venas, pli ~o muelas² od. kiu venis unue, muelas pli ~o² od. kiu pli ~o venas, pli bonan lokon prenas² od. kiu venas plej ~o, sidas plej ĝue² (s. unua, mal~a), wer zuerst kommt, mahlt zuerst; kiu komencas tro ~o, finas mal~o², wörtl.: wer (all)zu früh anfängt, wird spät fertig.
 ~i = tro~i, pli~i (vgl. mal~i).
 ~o, ~eco, Frühsein, frühes Erscheinen (Auftreten).
 ~ajoj (unnevenajoj, bildl. mm. a. unuajoj), Erstlinge (allg. erste Erzeugnisse, z. B. des Pflanzenreiches); vgl. ~maturajoj.
 ~igi ion, (d. Auftreten, Stattfinden v. etw.) beschleunigen; ä. baldiĝi, rapidiĝi.

stilistik/o la stylistique (litt.).
stilobat/o stylobate (arch.).
stilop/o stylops (ent.).
stilus/o style (bot.).
stilz/o échasse; **~obirdo** échassier (orn.);
~iri marcher sur des échasses.
Stimfal/o Stymphale (lac).
***stimul/i** stimuler, aiguillonner, donner
un coup de fouet (f); **~o** stimulation;
~a stimulant; **~ilo** un stimulant
|| stimulus (méd.) || aiguillon, épéron (f).
***stip/o** stipe (t. s. bot.).
***stipendi/o** bourse (d'études); **~i** don-
ner une bourse (à qn); **~ulo** boursier.
stipul/o stipule (bot.); **~eto** stipelle.
stir/i gouverner (un navire), barrer
(canot), conduire (auto), piloter (avion);
~ado direction, conduite (d'une ma-
chine), pilotage; **~ejo** timonerie (mar.),
cabine (avi.); **~ilo** gouvernail, barre,
timon (mar.) || guidon (vélo); **~ilaro**
direction (auto), commandes (avi.);
~isto homme de barre, timonier;
~kolono manche à balai, levier de
commande (avi.) || colonne de direc-
tion (auto); **~lernejo** auto-école;
~rado roue du gouvernail || volant
(auto); **~stango** palonnier (avi.);
~ŝnuroj tire-vieille (mar.); **ne ~ebla**
ingouvernable, désespéré.
stirak/o styrax (bot.); **~balzamo** sto-
rax.
stiren/o styrol, styrolène (ch.).
Stiri/o Styrie.
stiv/i arrimer; **~ado** arrimage; **~isto**
arrimeur; **~trabaro** fardage.
***stof/o** stoop (*mes. russe* = 1,5 l.).
***stoik/a** stoïque (p. f.); **~eco** stoïcisme
(f); **~ismo** stoïcisme (ph.); **~isto**
un stoïcien; **~ulo** un stoïque.
stok/o stock (com.), réserve; **~i** stocker,
tenir en réserve, emmagasiner; **~ado**
stockage; **~ata** en s.
Stokholm/o Stockholm.
stol/o stole (ant.) || étole (rel.).
stolon/o stolon (bot.).
stom/o stomate (bot.).
***stomak/o** estomac (homme), panse
(ruminants), gésier (oiseaux) || **~a**
d'e. || stomacal, gastrique; **~ito** gas-
trite (méd.); **~acidaĵoj** aigreurs d'e.;
~fortiga stomacique, digestif; **~in-**
testa kataro gastro-entérite; **~kavo**
creux de l'e., épigastre; **~poŝo** poche
stomacale; **~perturbo** embarras gas-
trique; **~suko** suc gastrique; **~tubo**
sonde œsophagique; **en ~igo** ingestion
(méd.).
stomat/o (élément de mot technique)
= **buŝo**; **~ito** stomatite; **~ologio** sto-

matologiste; **~ologio** stomatologie;
~oskopo stomatoscope.
stomp/i estomper (p. f.); **~ado** estom-
page; **~ilo** estompe.
stopl stopl (mar.); **~i** stopper.
***stopl/o** chaume, éteule; **~ejo** chaume,
champ moissonné; **~obarbo** barbe
de plusieurs jours; **~okovrita** couvert
d'éteules || mal rasé; **sen ~igi** (dé-
chaumer).
storak/o = **stirak/balzamo**.
stov/o poêle (pour chauffer), salamandre,
calorifère (= **hejt/forno**); **~ejo** poêle,
salle de séjour; **~tubo** tuyau de p.
***strab/i** loucher || (**al io**) loucher vers,
lorgner, guigner; **~a** louche, bigle
|| malveillant, mauvais (regard); **~e**
rigardi regarder de travers; **~eco**
strabisme, loucherie; **~ulo** loucheteur,
louchon.
stramoni/o stramoine (bot.); **~umo**
stramonine (phar.).
strand/o = **plaĝo**.
***strang/a** étrange, bizarre, curieux,
drôle (f), baroque (f); **~ajo** une chose
bizarre, une singularité; **~eco** bizar-
rerie, étrangeté; **~ega** extraordinaire,
excentrique (f); **~ulo** un original, un
drôle de corps.
strangol/i étrangler (p. f.); **~o** strangu-
lation || étranglement (hernie etc.).
stras/o strass || imitation, toc, camelote.
Strasburg/o Strasbourg; **s ~a** Stras-
bourgeois.
***strat/o** rue, voie publique; **loĝi ĉe ~o**
X habiter rue X; **meti iun sur la ~on**
mettre sur le pavé; **~ego** = **avenuo**,
bulvardo; **~eto** ruelle; **~ulaĉo** vo-
you, chenapan; **~ulino** fille des rues,
grue*; **~administracio** voirie; **~an-**
gulo coin de rue; **~balaisto** balayeur
(municipal); **~baro** barrage (de voie-
rie); **~bubo** gamin, gavroche, polis-
son; **~defluilo**, **~kanalet** ruisseau,
caniveau; **~kruciĝo** croisement (de
rues), rond-point; **~lanterno** réver-
bère; **~pordo** porte de la rue; **~pu-**
rigado nettoyage, voirie; **~puri-**
gisto boueur; **~telefono** taxiphone;
~vendisto camelot || marchand des
quatre saisons; **~virino** péripatéti-
cienne; **ĉe ~a ĉambro** chambre sur
la rue; **ĉef ~o** grand-rue, rue princi-
pale; **sur ~e** en pleine rue.
strateg/o stratège (ant.).
***strategi/o** stratégie; **~a** stratégique;
~isto stratégiste.
stratiflk/i = **stratum/aranĝi**.
stratosfer/o stratosphère (mété.); **~a**
stratosphérique.

~о разврат, распутство;
~ig/i *vt* развращать; ~ul/o
развратник, распутник.

*mal/dekstr||a левый; ~е
слева; ~е/п налево; ~ul/o
левша.

mal/delikat||a грубый; ~е
грубо.

mal/dens||a редкий; ~ig/i
vt разредить; ~ig/i (по-)
редеть.

mal/dik/a тонкий, худоща-
вый.

mal/diligent||a ленивый;
~ес/о лень; ~ul/o лентяй,
лодырь.

mal/diskret||a не умею-
щий держать секрет, болт-
ливый; несдержанный, не-
скромный; ~ес/о несдер-
жанность; болтливость; ~u-
l/o болтун (о том, кто не
умеет хранить тайну).

mal/distr||a сосредоточен-
ный; ~ес/о сосредоточен-
ность.

mal/dolc||a горький; ~ес/о
горечь; ~ig/i *vt* 1. делать
горьким; 2. перен. отрав-
лять (жизнь).

mal/dorm||i *vn* бодрство-
вать; ~о, ~ad/o бодрство-
вание; бессонница.

mal/dung||i *vt* увольнять;
~о увольнение; ~it/o уво-
ленный.

male/o 1. деревянный мо-
лоток; колотушка; крокет-
ный молоток; 2. молоточек
(среднего уха).

mal/eben/a неровный, не-
гладкий; шероховатый; уха-
бистый (о дороге).

mal/egal||a неравный; раз-

ный; ~ес/о неравенство; раз-
личие.

mal/energi||a неэнергичный,
вялый, бездеятельный.

*maleol/o лодыжка.

*mal/esper||i *vn* терять на-
дежду, отчаиваться; ~о
отчаяние; ~е безнадежно;
~ig/a приводящий в отчая-
ние; ~ig/i *vt* приводить в от-
чаяние.

*mal/estim||i *vt* презирать;
~а презрительный; ~о пре-
зрение.

mal/facil||a трудный, тя-
желый; ~aj/o затруднение,
трудность; ~ig/i *vt* утяже-
лять; затруднять.

mal/fald/i *vt* развёртывать,
разглаживать (складки).

mal/fast/i *vn rel.* оскоро-
миться; разговеться.

mal/favor||a неблагоприят-
ный; недоброжелательный;
~о: *fali en ~on* впасть в не-
милость.

mal/fekund/a бесплодный.

mal/felic||a несчастный; не-
счастливый; ~о несчастье.

*mal/ferm||i *vt* открывать,
раскрывать, растворять; ~о,
~ad/o открытие, раскрытие;
~о de la kongreso открытие
конгресса; ~ig/i открывать-
ся, раскрываться; ~it/a
открытый, раскрытый; ~ita
letero открытое письмо.

mal/fid||i *vt* не доверять, пи-
тать недоверие; ~о недове-
рие.

mal/fidel||a неверный, ве-
роломный; ~ig/i проявить
неверность, вероломство; из-
менить.

tungszeit *f.*, **-metro** *od* **-mezurilo** *Foto* Belichtungsmesser *m.*, **sub**-*i tr* *Foto* unterbelichten; **super**-*i tr* *Foto* überbelichten
eksponencial|*o* *Math* Exponentialfunktion *f*
eksponent|*o* *Math* Exponent *m.*, Hochzahl *f*
bes. in der Wurzel- u. Potenzrechnung
eksport|*i tr* Waren exportieren, ausführen;
 -*a in* *Zus* Export-, Ausfuhr-; -*a komercio*
 Ausfuhrhandel *m.*; -*a komercisto* Export-
 kaufmann *m.*; -*a prohibicio* Ausfuhrverbot
n., -*o* Export *m.*, Ausfuhr *f.*, -**[ad]**|*o* Export-
 ieren *n.*, Ausfuhr *f* *Vorgang*; -**ajoj** *Pl* Ex-
 porte *Pl*, Ausfuhrartikel *m Pl*; -**anto** Ex-
 porteur *m* *auch z.B. ein Land*; -**ebla** *Adj*
 exportierbar; exportfähig; -**isto** Exporteur
m Person; -**biero** Exportbier *n.*; -**doganoj**
Pl Ausfuhrzölle *m Pl*; -**licenco** Exportli-
 zenz *f.*, Ausfuhrbewilligung *f.*; -**pluso** Aus-
 fuhrüberschuss *m.*; -**premio** Ausfuhrprämie
f.; -**tarifo** Exporttarif *m.*; -**varoj** *Pl* Export-
 waren *Pl*
ekspoz|*i* = 1. **eksponi** 2. **ekspozicii**
ekspozici|*o* 1. Ausstellung *f.*, Exposition *f.*; -*o*
de pentraĵoj Gemäldeausstellung *f.*; -*o de*
poŝmarkoj od filatela -*o* Briefmarkenaus-
 stellung *f* 2. *Zam* *auch* ausgestellte Objekte
n/Pl, *im Schaufenster* ausgestellte Ware *f.*;
 -*i tr* ausstellen, auf einer Ausstellung zeigen
ekspres|*o* 1. *auch eksprestrajno* Eisenb Ex-
 press[zug] *m.*, Fernschnellzug *m* 2. Eilbote
m., [Eil-] Kurier *m.*; -*a in* *Zus* Express-; -*a*
letero Eilbrief *m.*; -*frajtaĵo* Expressgut *n*
ekspresionism|*o* *Kunst* Expressionismus *m*
ekspresionist|*o* *Kunst* Expressionist *m*
ekstaz|*o* Ekstase *f.*, Verzückung *f.*; -*a* *Adj*
 ekstatisch, verzückt, völlig hingerissen; -*i*
intr in Ekstase sein; -*iĝi intr* in Ekstase ge-
 raten; -**ulo** Ekstatiker *m*
ekstemporal|*o* *Schule alt* Extemporale *n.*,
 nicht vorher angekündigte Klassenarbeit *f.*,
 Probearbeit *f*
ekstens|*i tr* *Physiol* [aus]strecken *bes. Glied-*
maßen; -*o* Ausstrecken *n z.B. des Arms*
ekstensor|*o*, *auch etenda muskolo* *Anat*
 Strecker *m.*, Streckmuskel *m* (*Musculus ex-*
tensor)
ekster I. *Präp* außer, außerhalb; *esti* - *dan-*
ĝero außer Gefahr sein; *esti* - *dubo* außer
 Zweifel stehen *o esti [tute] - si pro (od de)*
ĝojo außer sich vor Freude sein II. *Präp*
 außer-, Aus-, ex-, Ex-, extra-; -*deĵora* *Adj*
 außerdienstlich; -*dome* I unter *ekstere* I.1.;
 -*edzeca* *Adj* außerehelich; -*galaksia* *Adj*

Astron extragalaktisch; -*ordinara* *Adj* au-
 ßergewöhnlich; -*lando* Ausland *n.*; -*terito-*
rieco *Pol* Exterritorialität *f.*; -*urbe* I *ekstere*
 II. (weitere Präfigierungen mit *ekster*... I
 beim jeweiligen Grundwort) III. eigenstan-
 dige Ableitungen: **ekster**|*a* I *Adj* (*ĝis*
interna) extern, außerhalb liegend; außere-
 (r, -s); äußerlich II. *in* *Zus* Außen-; -*a*
flanko Außenseite *f.*; -*a mondo* Außenwelt
f.; -*e* I. *Adv* 1. *auch eksterdome* draußen 2.
 außen; *de* -*e* von außen [her] 3. außerhalb.
stari -*e* außerhalb stehen; *übertr* einer Sa-
 che fernstehen II. *Präp*: -*e de*... außerhalb
 [von]; -*e de la urbo*, *auch eksterurbe* au-
 ßerhalb der Stadt; -*en* *Adv* nach draußen,
 nach außen [hin]; -*o* I. (das) draußen Be-
 findliche 2. = *eksteraĵo*; -*ajo* (das) Äußere,
 äußere Erscheinung *f.*, Exterieur *n.*; -*iĝi tr*
 nach außen (*od* draußen) bringen; *umg* raus-
 schaffen; *auch* raussetzen *z.B. jmdn. aus der*
Wohnung; -*iĝi intr* nach außen (*od* drau-
 ßen) kommen *hzw.* gehen; herauskommen
od herausgehen *hzw.* hinauskommen *od* hin-
 ausgehen; -**ulo** I. Externer *m* 2. Außen- *od*
 Fernstehender *m*

eksterm|*i tr* ausrotten, vertilgen; -**ado** Aus-
 rottung *f.*, Vertilgung *f.*, [völlige] Vernich-
 tung *f.*; -*iĝi intr* ausgerottet (*od* vertilgt)
 werden

ekstr|*a* I. *Adj* besondere(r, -s), außerge-
 wöhnlich (vgl. *dazu eksterordinara*) II. *in*
Zus Extra-, Sonder- (vgl. *dazu speciala* II.);
 -*a eldono* *Ztgsw* Extrablatt *n.*, Sonderaus-
 gabe *f.*; -*a presaĵo* Sonderdruck *m.*; -*a traj-*
no *Eisenb* Sonderzug *m.*; -*schweiz* Extra-
 zug *m.*; -*e* *Adv* extra, besonders, [noch] ne-
 benbei; -*ajo* (etw.) Besonderes; Zugabe *f.*;
umg *auch* Extrawurst *f*

ekstradici|*i tr* *Jur* Verbrecher ausliefern; -*o*
 Auslieferung *f* eines Verbrechers; *traktato*
pri -*o* *Jur* Auslieferungsvertrag *m*

ekstrados|*o* *Arch* Bogen- *od* Gewölberücken
m

ekstrakt|*o* 1. Extrakt *m* *auch Chem*, Auszug
m.; -*o el viando* *Nahr* Fleischextrakt *m* 2.
übertr Auszug *m* aus Büchern; *i.w.S.* Kern
m., Hauptinhalt *m.*; -*i tr* 1. extrahieren,
 [her]ausziehen, einen Auszug machen (*el io*
aus etw.); -*i gudron el ŝtonkarbo* Teer aus
 Steinkohle extrahieren (*od* gewinnen) 2.
Beispiele ausziehen, exzerpieren; -**ado** 1.
Chem Extraktion *f.*; *Tech* Gewinnung *f* *z.B.*
Metall aus Erz 2. Exzerpieren *n*

Anfänger *m* komencanto, *auch* lernanto; *Neuling* novulo, novico; *~lehrgang* *m* kurso por komencantoj
anfänglich 1. *Adj* komenca, unua 2. *auch* *anfangs* *Adv* komence, unue
Anfangs|**buchstabe** *m* komenca litero, inicialo; *~geschwindigkeit* *f* komenca rapido; *~gründe* *m/Pl* fundamentoj *Pl*, elementoj *Pl*, rudimentoj *Pl*
Anfangsjahr *n*: in seinen *~en* en siaj komencaj jaroj
Anfangs|**stadium** *n* komenca stadio; *~unterricht* *m* elementa instruo
an|**fassen** *tr* *ergreifen* [ek]preni, [ek]kapti; *berühren* tuŝi [per la mano]; *übertr* *behandeln* trakti; *beginnen* komenci; *~faulen* *intr* ekputri
anfechtbar kontestebla, ne nepre valida
anfechten *tr* kontesti [la ĝustecon bzw. validecon de]; *Jur* apelacii kontraŭ; das ficht mich gar nicht an tio tute ne malkvietigas min
Anfechtung *f* atako, kontraŭo, kontesto; *Jur* apelacio
anfeinden *tr* kontraŭi (etw. ion; jmdn. iun), malamike rilati (jmdn. al iu)
Anfeindung *f* atako, malamikaĵo, malbonvolo
anfertigen *tr* fari; *Arznei* prepari; *fabrikmäßig herstellen* fabrikati; *Kleidung* konfekcii; *nach Maß beim Schneider* tajlori
Anfertigung *f* farado, preparado; *fabrikmäßig* fabrikado; *eines Anzugs* tajlorado
an|**feuchten** *tr* [iom] malsekigi; *~feuern* *tr* *Ofen* ekhejti; *übertr* stimuli; *Sport* [laŭtvoĉe] entuziasmigi, fanatike stimuli; *~flehen* *tr* petegi (jmdn. um etw. iun pri io)
anfliegen *tr* alflugi, flugi al; das Flugzeug wird Paris ~ la aviadilo flugos al Parizo [por tie surteriĝi]
Anflug *m* alflugo *auch* *Flugw*; *Nuance* nuanco; *Schimmer* iometo, grajno, ombro; mit einem ~ von ... kun iometo (od grajno) da ..., kun ombro de ...
anfordern *tr* postuli
Anforderung *f* postulo; *Anspruch* pretendo; hohe ~en stellen fari altajn postulojn
Anfrage *f* demando; *Parl* interpelacio; *Bitte um Auskunft* informpeto
anfragen *intr* demandi (wegen pri); *Parl* interpelacii; *um Auskunft bitten* peti pri informo; ich möchte bei Ihnen ~, ob ... mi ŝatus peti vin pri informo, ĉu ...
an|**fressen** *tr* *Mäuse, Motten* ekmordeti; *Chem* korodi; *~freunden, sich refl* [ek]amikiĝi; *~frieren* *intr* festfrieren pro frostiĝo fiksiĝi (od gluiĝi) al;

~fügen *tr* almeti, aldoni; *Worte* aldone diri, aldiri
anfühlen *tr* palpi, palp[ant]e esplori; man fühlt es ihr an, daß sie unglücklich ist [vidante ŝin] oni sentas, ke ŝi estas malfeliĉa; der Stoff fühlt sich weich an se vi palpas la ŝtofon, vi sentas, ke ĝi estas mola
Anfuhr *f* von Gütern alveturigo
anführen *tr* *erwähnen* mencii; *zitieren* citi; *leiten* konduki, estri; *befehligen* komandi; etw. als Beispiel ~ mencii ion kiel ekzemplan; jmdn. ~ *täuschen* mistifiki iun, trompi iun
Anführer *m* estro, ĉefo; *Anstifter* instiginto; *Initiator* iniciatinto
Anführungs|**striche** *m/Pl*, *~zeichen* *n/Pl* citosignoj *Pl*, citiloj *Pl*
anfüllen *tr* plenigi (mit per)
Angabe *f* indiko; *Mitteilung* informo (über pri); *Erwähnung* mencio; *Erklärung* deklaro; *Anweisung* instrukcio; *um Prahlerei* fanfaronado; *Tennis* serviro; ~n *Pl* *Statistik* donitaĵoj *Pl*; ~ des Inhalts resumo de l' enhavo; nach seinen ~n *Mitteilungen* laŭ liaj informoj; *Anweisungen* laŭ liaj instrukcioj
angaffen *tr* gapi (jmdn. al iu)
angeben *tr* mitteilen informi; zeigen indiki, *auch* montri; nennen nomi, citi; *denunzieren* denunci; den Ton ~ *übertr* ludi la ĉefan rolon; *intr* *prahlen* fanfaroni; *sich aufspielen* scenumi
Angeber *m* fanfaronulo
Angeberei *f* fanfaronado
angeberisch fanfaron[em]a
angeblich 1. *Adj* laŭdira; *scheinbar* ŝajna, fikcia, kvazaŭa; *vermeintlich* supozita; *vorgeblich* pretekstita 2. *Adv* laŭdire
angeboren ennaskita, denaska; *natürlich* natura
Angebot *n* propono; *Hdl* oferto; ~ und Nachfrage propon[ad]o kaj postul[ad]o; jmdm. ein ~ machen fari proponon (od *Hdl* oferton) al iu
Angebotsmuster *n* *Hdl* ofertospecimeno
ange|**bracht** oportuna, konvena; ~ *brannt* *Speisen* bruldifektita
angedeihen *intr*: jmdm. etw. ~ lassen havigi (od doni) ion al iu
angegriffen *Organ* afekciita; ~ *aussehen* aspekti elĉerpita (od lacega)
angeheitert: in ~em Zustand en stato ebr[et]e gaja
angehen *tr* *bitten* peti (jmdn. um etw. iun pri io); *betreffen* koncerni; das geht uns alle an tio koncernas nin ĉiujn; die Sache geht mich nichts an tio ne estas mia afero; *intr* *beginnen* komenciĝi

miss, (not hit mark or goal; not meet bus, plane, etc.), maltrafi [tr]; ~o: (feel lack due to absence), senti ies mankon (e.g.: *we missed you while you were away*: ni sentis vian mankon dum vi forestis); (woman), fraŭlino [abb: f-ino]; (escape), eskapi [tr, int] (de); (misfire, as engine), misbruli [int]; misbrulo; **missing**, (lacking, absent), mankanta; (disappeared), malaperinta; (soldier, victim of catastrophe, etc.: fate unknown), mankanto
missal, misalo, meslibro
missile, (rocket etc.), misilo; (anything thrown), ĵetaĵo; **antimissile**, anti~o; **air-to-air missile**, aer-aera ~o; **guided missile**, gvidata ~o; **surface-to-air missile (SAM)**, ter-aera ~o; **surface-to-surface missile**, ter-tera ~o
mission, (diplomatic etc.; rel), misio; (place, building etc. for same), ~ejo; (expedition), ekspedicio; (errand, task assigned), komisio; **missionary**, ~a; (pol), ~ulo; (rel), ~isto
Mississippi, (river), Misisipo; (state), ~io
missive, letero, mesaĝo
Missouri, (river), Misuro; (state), ~io
mist, (light fog), nebul/eto; (fine drizzle), ~pluvo; ~pluvi [int] [cp "drizzle"]; (light spray), ŝpruceti [int]; ŝprucetaĵo
mistake, (error), eraro, misaĵo; (misunderstand), miskompreni [tr]; (take to be oth person), preni [tr] (por) (e.g.: *I mistook you for a friend of mine*: mi prenis vin por amiko mia); **mistaken**, ~a; **mistakenly**, ~e, pro ~o; **be mistaken**, ~i [int]
mister, sinjoro [abb: s-ro]
mistletoe, visko
mistral, mistralo
mistress, (lover), amorantino; (woman boss, master), mastrino, estrino; (woman superintendant etc.), intendantino; (Br: teacher), instruistino
mistura, miksturo
mite, (zool: any of *Acarina*), akaro; (bit; small thing, animal), peceto, etaĵo; etulo; follicle mite, demodekso; harvest mite, (*Tunga*), ĉiko; (larva of *Trombiculidae*), lepto; itch mite,

(*Sarcoptes*), sarkopto; (Aus: chigger), ĉiko; **a mite**, (slightly), iomete
miter, (saw at angle), geri [tr]; (the cut), ~o; (joint), ~aĵo; (Christian cap), mitro; mitri [tr]; (Jewish), cidaro; **miter box**, ~ilo
Mithra, Mithras, Mitrao; **Mithraism**, ~ismo; **Mithraic**, ~a; ~isma
mithridate, mitridat/aĵo; **mithridatize**, ~izi [tr]
Mithridates, Mitridato
mitigate, moder/igi, mildigi; ~iĝi, mildiĝi
mitosis, kariokinezo, mitozo
mitraille, mitrajlo; **mitrailleur**, ~isto; **mitrailleuse**, ~pafilo
mitral, mitrala; **mitral valve**, ~o
mitre, [see "miter"]
mitt, (glove, gen), ganto; (mitten), muf~o
mitten, mufganto
mix, (gen), miksi [tr]; ~iĝi; ~aĵo; **mixed**, ~ita, miks- [pfx] (e.g.: *of mixed type*: ~ospeca); (of more than one race, gender, etc.), miksta† (e.g.: *a mixed-race society*: miksta-rasa socio) **mixer**, ~ilo; **concrete mixer**, cement mixer, beton~atoro; **mixture**, (gen), ~ado; ~aĵo; (med, pharmacy), miksturo; **mix up**, inter~i [tr], (inter)konfuzi [tr], maldistingi [tr]; **intermix**, inter~i [tr]; inter~iĝi
mnemonic, mnemonika; **mnemonics**, ~o
Mnemosyne, Mnemozina
Moab, (person), Moab; (land), ~io
moan, ĝemi [int]; ~o
moat, ringofosaĵo
mob, (crowd), (hom)amas(aĉ)o; (gang), kanajlaro; (throng, crowd around), svarmi [int] (en, ĉirkaŭ); svarmo; **mobster**, gangstero
mobile, (movable), mov/ebla; (can move), ~a, ~iĝema; (fluid), fluida; (decoration of balanced objects), mobilo; **mobility**, (to be moved), ~ebleco; (to move), ~eco; **mobilize**, (mil etc.), mobilizi [tr]; **mobilization**, mobiliz(ad)o; **demobilize**, malmobilizi [tr]; **immobilize**, fiksi [tr], sen~igi
moccasin, (slipper), mokaseno
mocha, (coffee), mokao

gāi

该 gāi (1) devi (2) vico (3) certe; sendube (4) meriti (5) ja (6) ŝuldi (7) tiu (ĉi)
该死 gāisǐ <口> damninda

gǎi

改 gǎi (1) ŝanĝi (2) reformi (3) korekti
改编 gǎibiān adapti; reorganizi
改变 gǎibiàn aliigi; variigi; transformi; ŝanĝi
改朝换代 gǎicháo-huàndài ŝanĝo de dinastio; ŝanĝo de reĝimo
改动 gǎidòng modifi; ŝanĝi
改革 gǎigé; reformo; reformado; reformi; revoluciigi
改观 gǎiguān ŝanĝigi; renovigi; aperi en nova aspekto
改过 gǎiguò reformi; konfesi; penti
◇ ~自新 korekti siajn erarojn kaj fari freŝan starton
改行 gǎihóng ŝanĝi metion (profesion aŭ okupon)
改换 gǎihuàn ŝanĝi; transformi
改悔 gǎihuǐ penti
改进 gǎijìn plibonigi; raciigi
改良 gǎiliáng reformi; plibonigi ◇ ~派 reformisto / ~主义 reformismo
改期 gǎiqī prokrasti; ŝanĝi la antaŭsciigitan daton; ŝanĝi la difinitan tempon
改日 gǎirì en alia tago
改善 gǎishàn plibonigi; raciigi
改天换地 gǎitiān-huàndì radikala ŝanĝo de la naturo; transformi la ĉielon kaj la teron
改头换面 gǎitóu-huànmian <贬> kamufita; alivestita; maskita; fari nur suprajn ŝanĝon
改弦更张 gǎixián-gēngzhāng ŝanĝi la orientilon; fari novan komencon;

ŝanĝi la rimedon kaj tenigon
改弦易辙 gǎixián-yìzhé fari novajn paŝojn
改邪归正 gǎixié-guīzhèng resuriri la ĝustan vojon; rompi kun perversaĵo; korekti sian eraron kaj iri sur la ĝustan vojon
改写 gǎixiě adapti; reskribi; modifi
改性 gǎixìng <化> modifiteco ◇ ~树脂 modifitaj rezinoj
改选 gǎixuǎn, reelekti
改造 gǎizào reformi; rekonstrui; remuldi; transformi
改辙 gǎizhé turnigi al alia vojo
改正 gǎizhèng korekti; ĝustigi; ripari; forsarki; purigi (erarojn)
改装 gǎizhuāng (1) alivesti (2) remun- ti
改锥 gǎizhuī ŝraŭboturnilo
改组 gǎizǔ reorganizi

gài

芥 gài 另见 jiè
芥菜 gàicài <植> sinapo
芥蓝 gàilán <植> sinapo
钙 gài <化> kalcio
钙化 gàihuà <医> rekalkigi
钙片 gàipiàn kalcia tablojdo
钙镁磷肥 gàiměilínfēi kalcimagnezia fosfata sterko
盖 gài (1) kovri; tegi (2) konstrui (3) kovr(il)o; tegumento (4) (Gài) unu el la familiaj nomoj
盖棺论定 gài guān lùn dìng postmorta konkludo; juĝi iun nur post ties morto
盖然性 gàiránxìng <逻> probableco
盖世 gàishì senkompara
盖世太保 (德国纳粹秘密警察) gàishìtài-bǎo Gestapo
盖章 gàizhāng sigeli; stampi
盖子 gàizi kovr(il)o; fermoplato

きがかり【気懸り】zorgo; maltrankvilo; korpremo; dorno. 父の健康が〜だ Min okupas (obsedis) la maltrankvilo pri la sano de la patro. たくさん〜な事がある Mi havas multajn zorgojn.
 きかか・る【来かかる】veni apuden; alveni. ⇨ さしかかる.
 きがき・く【気が利く】(賢明) saĝa; sagaca. (才覚) rapidensa; intelekta; prudenta. (機智) sprita; takta. (利発) ingenia. ⇨ きがつく. ~かない nesaga; nesagaca; neintelekta; neprudenta; sentakta; neingenia. ほんやり酒が来るのを待っているのも〜かない Vane atendi sakeon estas malsprita. ~きすぎて間がぬけた Arango tre sprita kun detalo fuŝita; Bonvolo tro zorgema, rezulte kretena.
 きかく【企画】projekto; plano; programo. ⇨ けいかく. 新しい仕事を〜する projekti novan laboron (entreprenon). ~部 sekcio de planado.
 きかく【棋客】(碁) goisto¹; vejĉiisto^K. (将棋) ŝakisto; ŝogiisto^K.
 きかく【規格】normo. (タイプ) tipo. ~に合った laŭnorma; normigita. ~化する normigi. ~に反した kontraŭnorma; abnormal¹. ~外の eksternorma; anormala. ~品 normaĵo; laŭnorma objekto.
 きかく【器楽】instrumenta muziko. ~用に編曲する instrumenti.
 ぎかく【擬革】artefarita ledo; pseŭdoledo.
 ぎかく【伎楽】gigako^K; (arkaika) maskoteatro.
 きかけ【来かけ】~に (出発時に) ĉe la ekiro. (途中で) sur la vojo; survoje; vojmeze; mezvoje.
 きかけき【喜歌劇】farsopero.
 きかざ・る【着飾る】sin vesti parade (pompe; lukse). (よそゆきで) sin festvesti. (へたに) sin vesti fuŝorname.
 きガス【希一】(化) rara (inerta) gaso. ~類 raraj (inertaj) gasoj.
 きがす・む【気がすむ】(満足する) kontentigi; satingi. (安心する) trankviligi. お〜みますように Laŭ via bontrovo; Kiel plaĉas al vi. ~むまで ĝis iu farigo(a); i)s kontenta; radikale; konsekvence.
 きが・する【気がする】1 どこかでお会いしたような〜するのですが Ŝajnas al mi, ke ie ni renkontis nin; Ŝajne ni havis okazon intervidi. どうしても彼に負けるような〜しない Mi neniel (nenial) povas supozi (kredi; pensi) ke mi estos venkita de li.
 きか・せる【利かせる】efekti; efikigi. 塩を〜せる sali. すごみを〜せる minaci. 気を〜せる konduti takte. ⇨ き(気).
 きか・せる【聞かせる】1 レコードを〜せる ludi diskon por iu. 話を〜せる rakonti por iu. 読んで〜せる legi por iu. よく言って〜せる sincere admoni iun. 彼ののどは〜せるね Lia voĉo estas ja aŭskultinda, ĉu ne?
 きかた【木型】model(il)o el ligno. (くつ) botoŝtipo.
 きかつ【飢渴】malsato kaj soifo.
 きがつ・く【気が付く】1 (認める) rimarki; trovi. ~いた時は手遅れでした Kiam mi rimarkis (trovis) tion, jam estis malfrue. それには〜きませんでした Mi ne povis pensi pri tio. 2 (正気になる) rekonŝiigi; reakiri konscion. 3 (行届く) よく〜く esti tre atentema.
 きかぬき【利かぬき】~の malcedema; necedema; nevenkebla; nekonkerebla.

きがね【気兼ね】singeno. (当惑) embaraso. (細心) skrupulo. (懸念) timo. ~する sin ĝeni. ~せずに senĝene; libere. ~のいない senĝena; intima; familiara. ⇨ えんりよ.
 きがまえ【気構え】preteco; prepariteco. ~でいる esti preta (preparita) por io. ⇨ ころがまえ.
 きがみ【生紙】negluajita (negluizita) papero.
 きがる【気軽】~に senceremonie; facilcore; neformala. ~におこしください Venu al ni senceremonie. 彼は実に〜な人だ Li estas ja senceremonia.
 きかん【奇観】pitoreska (mirinda; admirinda; rara) pejzaĝo; mirindaĵo. (変った観物) rara (fantazia; belega) spektaklo. ~を呈する prezenti raran spektaklon. 天下の〜 la mirindaĵo de la naturo.
 きかん【基幹】trunko; bazo. ~産業 trunka (ŝlosila) industrio; ĉefindustrio.
 きかん【季刊】trimestra (trimonata; kvaronjara) publikaĵo. ~の trimestra; trimonata; kvaronjara.
 きかん【既刊】~の eldonita. ~号 malnova numero.
 きかん【期間】temp(o)daŭro; daŭro; periodo. (期限) limdato; limtempo. ~の延長 prokrasto de limdato. 有効〜 tempdaŭro de valideco. 一定の〜内に en fiksita tempodaŭro; ĝis fiksita limdato.
 きかん【器官】organo. ~系統 organaro. 感覚〜 sensorgano. 嗅覚〜 flarorgano.
 きかん【気管】(解) trak(h)eo. ~炎 trak(h)eito. ~鏡 trak(h)eoskopo¹. ~鏡検査 trak(h)eoskopia. ~切開 trak(h)eotomia¹.
 きかん【機関】1 (エンジン) motoro. (機械) maŝino. ⇨ エンジン. ~室 maŝinejo. ~手 motoristo. 蒸気〜 vapormotoro; vapormaŝino. 内燃〜 ⇨ ないねんきかん. 2 (機構) organo; organizo. ~紙 (誌) organo. 交通〜 transportilo; trafikilo; transporta (trafika) rimedo. 教育〜 eduka institucio. 立法(執行)〜 leĝdona (plenuma) organo. 公共〜 publika institucio. 3 (手段) aparato; rimedo. 天皇〜説 la teorio de la organa tenno¹.
 きかん【旗艦】admiralsipo.
 きかん【帰還】reveno. (故国への) repatri(uj)igo (電) retrokupo. ~する reveni; repatri(uj)igi. ~者 (引揚者) repatri(uj)iginto. ~兵 repatri(uj)iginta soldato. (動員解除者) malmobilizito.
 きかん【帰館】reveno al palaco (domego).
 きかん【汽罐】kaldronego; vaporkaldrono. ~室 kaldronegejo.
 きかん【賞簡】1 ~拝受しました Mi ricevis vian ŝatan leteron.
 きかん【亀鑑】modelo. ⇨ かがみ(鑑).
 きかん【軌間】traklarĝo; ŝpuro.
 きかん【奇岩】pitoreska (rara; mirinda; admirinda) roko. ~景勝の地 pitoreska loko kun admirindaj rokoj.
 きかん【祈願】voto; pripreĝo. ~をこめる voti; pripreĝi. 雨乞いの〜をする pripreĝi pluvon. ~書 preĝlibro. ~祭 (カ) rogacio¹.
 きかん【輝岩】piroksenito^K.
 きかん【技官】teknikoficisto; teknika ataŝeo.
 きかん【義眼】artefarita (falsa) okulo; okula protezo.
 きかぬき【利かぬき】⇨ きかぬき.
 きかんく【機関区】administrejo (administracio); de lokomotivoj.
 きかんこ【機関庫】lokomotivejo; remizo.
 きかんし【気管支】(解) bronko. ~炎 bronkito. ~

1883.	Pekon scrêi oni ne bezonas.	552 1
1884.	Pelis pavon, falis kavon.	596 3
1885.	Peli tagojn sen afero de mateno al vespero.	908 1
1886.	Pelu mizeron tra l' pordo, ĝi revenos tra l' fenestro.	218
1887.	Pendonto ne dronos.	200 3
1888.	Pensoj iras trans limo sen pago kaj timo.	463
1889.	Per bezono venas mono.	213 1
1890.	Perdiĝas per pruntedono amiko kaj mono.	739 3
1891.	Perdi la kandelon el la kapo.	230 3
1892.	Perdi la kuraĝon.	815 1
1893.	Perdi la saĝon.	230 1
1894.	Perdinta la kapon pri haroj ne ploras.	293
1895.	Pereis ŝafino, pereu ankaŭ la ŝafido.	178 1
1896.	Per eraro ne praviĝas la faro (Kp. 2098).	447 4
1897.	Perforta amo estas plej forta malamo.	1109 2
1898.	Per insulto kaj kolero ne klariĝas afero.	171 2
1899.	Per kio la veto?	955
1900.	Per la kapo malsupren.	467 2
1901.	Per lango flatas, per mano batas.	154 5
1902.	Per lerta admono alfluas la mono.	1211 2
1903.	Per mezuro kaj peso akiriĝas sukceso.	1126
1904.	Per mono eĉ silento fariĝas elokvento.	549 4
1905.	Per mono, ne per mano punu vilaĝanon.	78
1906.	Per oreloj, ne per okuloj, edzinon elektu.	373 2
1907.	Per pacienco kaj fervoro sukcesas ĉiu laboro.	1207 2
1908.	Per pacienco venas scienco.	27 1
1909.	Per paroloj li bruas, tutan urbon detruas.	511 1
1910.	Per promesoj estas pavimita la infero.	600 2
1911.	Per tro multa varto malboniĝas la farto.	433 1
1912.	Per unu ŝtono oni du ĵetojn ne faras.	625 3
1913.	Per vorto ĝentila ĉio estas facila.	1083 1

Geschäftsverbindung *mit jdm. in* ~ *treten*; komenci komercajn interrilatojn kun iu (SP)

geschehen *als wenn nichts* ~ *wäre*; kvazaŭ nenio okazintus (PAG); *das ist gern* ~; ne dankinde (P); *es ist um mich* ~; mi estas perdita (SP); *was ist* ~?; kio okazis? (P); *was soll damit* ~?; kion fari kun tio? (SP); *es muß etwas* ~; oni devas fari ion ajn (SP); *Dein Wille geschehe!*; fariĝu volo via! (P); *was auch immer* ~ *mag*; kio ajn okazos (P); kio ajn estos la sekvoj (Lu); *wie leicht könnte es* ~, *das*; facile povus okazi ke (Z); *was geschah weiter?*; kio okazis plue? (Z)

gescheit *wie nicht* ~; kiel frenezulo (P); *daraus werde ich nicht* ~; venas fino al mia latino; elĉerpiĝas mia tuta scio (P); *Du bist wohl nicht recht* ~; vi ne havas en la kapo eĉ unu grajnon da saĝo (SP); *seid doch* ~!; ne petolaĉul; estu do saĝal (SP)

Geschenk *jdm. etwas zum* ~ *machen*; fari donacon al iu (Z); donaci ion al iu (P); *kleine* ~ *e erhalten die Freundschaft*; donacetoj subtenas amikecon (Z)

Geschichte *der* ~ *angehören*; aparteni al la historio; esti historia (SP); *alte* ~ *n aufrühren*; vekti la katon dormantan (SL); *nette/ schöne* ~ *n erzählen*; rakonti belajn historiojn; diri historiojn belrakonte (P); *schöne* ~ *n machen*; fari stultaĵojn (SP); *das ist eine nette* ~/ *Bescherung*; jen bela afero (W); *das ist eine alte/ dumme* ~; tio ĉi estas malnova/ malbona historio; *mach' keine* ~ *n!*; ne estu kaprica!; ne agu troceremonie (SP)

geschickt *sehr* ~ *sein*; havi tre lertajn fingrojn (Z); *sich* ~ *aus der Affäre ziehen*; sukcese/ elegante elturniĝi (SP)

Geschirr *sich ins* ~ *legen*; klopodegi (P); *das* ~ *spülen*; lavi la vazaron (SP)

Geschmack *die Geschmäcker sind verschieden*; kiom da homoj, tiom da gustoj (Z); *nach jds.* ~; laŭ ies gusto (SP); *an etwas* ~ *finden*; trovi plaĉon en io (P); *einen unangenehmen* ~ *im Munde haben*; *einen bitteren* ~ *auf der Zunge haben*; havi amaran/ malbonan guston en la buŝo (SP); *jds.* ~ *verfeinern*; fajnigi ies guston (P); *jeder nach seinem* ~; ĉiu havas sian propran guston (Z); *das ist nicht mein* ~; tio ne estas laŭ mia gusto (SP); *über den* ~ *läßt sich streiten*; pri gustoj oni disputi povas (Z)

geschmacklos *sich* ~ *anziehen*; vesti sin senguste (Z)

Geschmacksache *das ist* ~; tio estas afero de gusto (Z)

Geschmacksverirrung *das ist eine* ~; tio estas eraro de gusto (P)

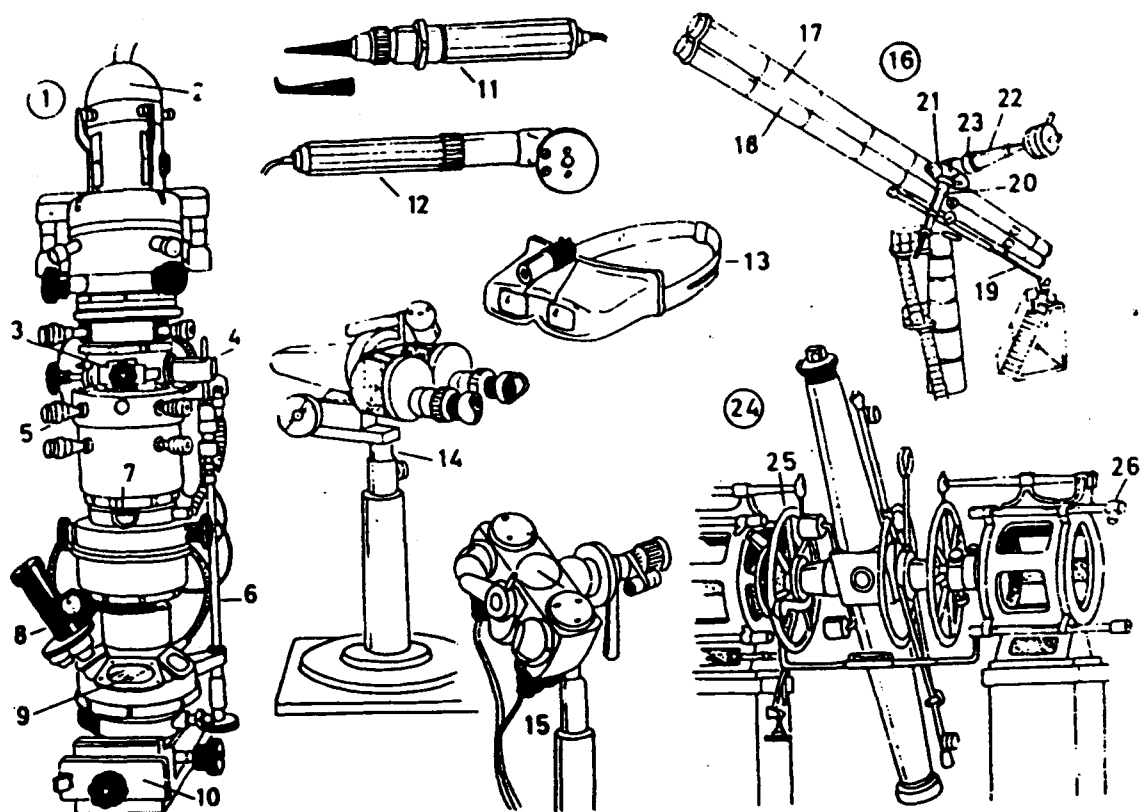
geschmackvoll ~ *gekleidet sein*; esti vestita gustoplene (Z)

geschmiert *das geht wie* ~; tio iras kiel sur butero (P)

Geschrei *mit lautem* ~; laŭte kriante (SP); *viel* ~ *um nichts*; granda nubo, eta pluvo (Z); multe da bruoj por nenio (P); *viel* ~ *und wenig Wolle*; bruoj potenca, nula esenco; monto gravediĝis, muso naskiĝis (Z); grandioza peno, eta efiko (P)

Geschütz *schweres* ~ *auffahren*; rigore kontraŭstari al iu (SP)

Geschwindigkeit *die* ~ *erhöhen/ vermindern*; pliigi/ malpliigi la

- 1 elektrona mikroskopo
- 2-10 mikroskopa tubo
- 2 katod-radiilo
[elektron-fonto]
- 3 pordo de la objekt-kamero
- 4 tenilo de la objekt-kamero
- 5 apertur-regilo de la diafragmo
- 6 regilo de la objekt-plato
- 7 fenestro por la interna bildo
[por vidi la internan bildon]
- 8 mikroskopo por la fina bildo
[por vidi la fluoreskan ekranon]
- 9 lupeo por la fina bildo
- 10 foto-kamero
- 11-15 oftalmologiaj instrumentoj
- 11 skleroto-skopo
- 12 retino-skopo

- 13 binoklaj okulvitroj
[kun kapo-bendo]
- 14 kornea mikroskopo
- 15 oftalmometro
- 16-26 astronomiaj instrumentoj
- 16 refrakta teleskopo
- 17 fotografa tubo
- 18 vid-tubo [ordinare oni uzas
nur unu tubon por ambaŭ celoj]
- 19 cel-lorno (celilo)
- 20 hor-angula akso
- 21 hor-cirklo
- 22 deklinacia akso
- 23 deklinacia cirklo
- 24 meridiana lorno
- 25 skal-cirklo
- 26 skalo-lega mikroskopo

künstlicher Zug /m/ WT20 trablovo
 artefarita
 kürzeste Beförderungsstrecke /f/ MA10
 transportitinerio plej mallonga
 kürzeste Entfernung /f/ MA10 distanco plej
 mallonga
 kürzeste Fahrzeit /f/ PR50 horaro
 akcelvetura
 Kugelachslager /n/ MT67 radakslagro kun
 globetoj
 Kugelbaum /m/ PR40 grafikajo pri
 translokadodaŭro
 Kugeldrucklager /n/ MT67 globlagro butea
 Kugelgelenk /n/ AT10 artikoj globa
 Kugellager /n/ MT70 globlagro
 Kugellagerung /f/ MT70 globlagro
 Kugelschalenlager /n/ MT67 lagro kun sfera
 (globa) pivoto
 Kugelschlagprüfung /f/ WT30 harditecprovo
 pergloba laŭ Brinell
 Kugelspurlager /n/ MT67 globlagro butea
 Kugelstrahlen /n/ BT90 purigado per
 jetado de metaleroj
 Kugelventil /n/ AT35 globetvalvo
 Kugelventil /n/ AT35 globetvalvo
 Kugelverschluß /m/ (Hahn) MT40 kranokorpo
 sferforma
 Kugelzapfenlager /n/ MT67 lagro kun sfera
 (globa) pivoto
 Kulisse /f/ MT40 glitsektoro
 Kulissenstein /m/ MT40 glitpeco
 glitsektora
 Kulissensteinführung /f/ MT45 gvidilo
 glitpeca
 kumulierte Gleislänge /f/ BT40 traklongo
 totala
 Kundenberatung /f/ OD10 servo porklienta
 (stacio)
 Kundenbetreuung /f/ OD10 servo porklienta
 (stacio)
 Kundendienst /m/ MA30 servo postvenda
 Kundendienst /m/ MA30 klientarservo
 Kundenwerbung für Verkehrsleistungen /f/
 MA20 trafikprospektorado; trafikvarbado
 Kundmachungstarif /m/ MA30 tarifo
 publikigita
 Kunstbau /m/ BT70 konstruckiaĵo
 Kunstbautenkontrollwagen /m/ MT50
 kontrolvagono por konstruckiaĵoj
 Kunstbautenprüfwagen /m/ MT50
 kontrolvagono por konstruckiaĵoj
 Kunstbautenuntersuchungswagen /m/ MT50
 kontrolvagono por konstruckiaĵoj
 Kunststoff [Bremsklotzsohle aus -] /m/
 MT80 bremsblok-plandumo plasta
 Kunststoffmörtel /m/ BT90 plastmortero
 Kunststoffzwischenlage /f/ BT40
 intermetaĵo plasta
 Kupferasbestdichtung /f/ WT30 garnajo el
 kuproasbesto; garnajo el metal-asbesto
 Kupferfüllfaktor /m/ AT20 kuproenhava
 faktoro
 Kuppe /f/ BT45 deklivecŝanĝo konvekŝa

Kuppelachse /f/ MT67 radakso kuplita
 Kuppelbolzen /m/ MT66 kuplilbolto
 Kuppelbolzen /m/ MT60 ĉefbolto de kuplilo
 Kuppelkette /f/ AT30 kuploĉeno
 Kuppeln /n/ PR30 kuplado
 kuppeln /vt/ PR30 kupli
 Kuppelrad /n/ MT67 rado kuplita
 Kuppelradsatz /m/ MT67 radakso kuplita
 kuppelreif /adj/ MT66 kuplilpozicio
 "kuplopreta"
 kuppelreifes Bremsen /n/ PR30 bremsado
 laŭ alproksimiĝrapido
 Kuppelschalter /m/ AT20 motorkomutilo
 seria-paralela
 Kuppelschwelle /f/ BT40 ĝemelŝpalo
 Kuppelstange /f/ MT66 kuplostango
 Kuppelstange /f/ (Stromabnehmer) MT90
 kuplostango (pantografo)
 Kuppelstangen [Treib- und -] /f,pl/ MT60
 trakci- kaj kuplostangaro
 Kuppelstelle /f/ MT90 interkonektejo
 (kontaktilineo)
 Kuppelstellung /f/ MT66 kuplilpozicio
 "kunkuplita"
 Kuppelstoßschwelle /f/ BT40 ĝemelŝpalo
 Kuppler /m/ PS10 kuplisto
 Kuppler [automatischer -] /m/ MT70 kuplilo
 aŭtomata
 Kupplergriff /m/ MT66 tenilo manovrista
 Kupplung /f/ MT66 kuplilo
 Kupplung /f/ MT66 kuplilo
 Kupplung /f/ (Motoren) MT66 motorkuplado
 Kupplung /f/ (Heizung, Bremse) MT66
 kuplilduono (bremso, hejtilo)
 Kupplung /f/ MT66 klučilo
 Kupplung [Anziehen einer -] /f/ PR30
 streĉado de kuplilo
 Kupplung [automatische -] /f/ MT66 kuplilo
 aŭtomata
 Kupplung [bewegliche -] /f/ MT66 kuplilo
 elasta
 Kupplung [Bruch der -] /f/ PR70
 kuplilŝirigo
 Kupplung [direkte -] /f/ MT66 kuplilo
 rekta
 Kupplung einrücken [eine -] /f/ MT66
 kluci
 Kupplung [elastische -] /f/ MT66 kuplilo
 elasta
 Kupplung [elektrische -] /f/ MT90 kuplilo
 elektra
 Kupplungen [Bruchlast der -] /f,pl/ MT66
 ŝarglimo kuplila
 Kupplung [hydraulische -] /f/ MT70
 klučilo hidraŭlika
 Kupplung [hydraulische -] /f/ MT66
 klučilo hidraŭlika
 Kupplung [Lösen einer -] /f/ PR30 lozigo
 de kuplilo
 Kupplung [lose -] /f/ MT66 kuplado loza
 Kupplung [lose -] /f/ MT66 kuplilo loza
 Kupplung [mechanische -] /f/ MT66 klučilo
 mekanika

klik-problem-o: Estas donitaj sendirekta grafeo kaj entjero $n > 1$; ĉu en la grafeo estas n verticoj tiaj, ke ĉiuj du inter ili estas najbaraj? (Tia subgrafeo nomiĝas “ n -kliko”.) La problemo estas NP-kompleta kaj koncernas la kolornombron de la grafeo.

A Kp «klik-o ... 2 Ekskluzivema partieto da malicaj personoj, kunligitaj por subfosado kaj kalumniado»⁷. *A clique problem*

klinĉ-o [Kra83], interatendo⁸: situacio kiam risurco bezonata por unu procezo estas okupita de alia procezo, atendanta la unuan (vd kunrulo). Se neniu el la procezoj cedas la risurco(j)n, la komputado ne povas pluiri. K. estas speco de eraro en paralela programado. Ekzistas metodoj por eviti K.n aŭ garantii maleston de K. A K. estas sporta termino: ĉirkaŭpreno en bokso aŭ lukto.

A deadlock, deadly embrace

kluz⁰-o: interfaco destinita por konekti du komputilajn retojn. Kontraste al ponto, K. estas “videbla” al la retanoj. Diversaj diferencoj povas neprigi aplikon de K., i.a. malsama adresado en la retoj; malsamaj pagmanieroj; la neceso adapti la retajn protokolojn je transporta, seanca, prezenta aŭ aplika nivelo.

Ofte K. servas por konekti lokan reton al komputilego. Tia K. estas realigata en formo de adaptilo, havanta krome la ¹funkciojn de normala interfaca cirkvitkarto. Tia kardon oni instalas en personan komputilon aŭ laborstacion plenumantan la rolon de komunika servilo.

En Internet oni ofte uzas la respondan anglan vorton kiam temas pri interreta enkursigilo.

A gateway *Р шлюз*

¶ **knapsack problem:** dorssakproblemo ¶ **knowledge base:** sciobazo

Knuth (legu “Knut”, *A Donald Ervin Knuth* [knu:θ]): profesoro de la Stanforda Universitato, Usono, naskita 1938, aŭtoro de Teĥo, inventinto de atributaj gramatikoj, unu el la iniciatintoj de komplikteorio.

Kobol-o: Ĝigita nomo de la programada lingvo COBOL. *A COBOL*

kod-ad-o-teori-o: fako de komunikteorio, matematika studo de ¹kodoj celanta adapti ilin al la bezonoj de komuniksistemoj, pligrandigi ties rendimenton kaj fidindon.

A coding theory

kod-i: 1 prezenti en ¹kodo, kp kodilo 2 finprogrami pli-malpli abstraktan algoritmon ĝis formo, akceptebla por koncerna komputilo, t.e. ĝis ties maŝinkodo (eventuale, uzante por tio programadan lingvon, kies tradukilo disponeblas ĉe la komputilo). Kp kodumi.

A code

kod-il-o^u: vd sub ¹kodo. Kp malkodilo, kodisto.

A coder

bak/forn/o = bak/uj/o Forno aŭ ties parto, uzata por baki. AN oven FI paistinuuni, leivinuuni FR four m. GE der Backofen HE tanur afija HI horno m. HU sütő, kemence IT forno JA ôbun NE oven m. PT forno RU peč' (russkaja), duhovka SV ugn, bakugn KP bakformujo = bakmuldilo, bakpleto, forno, kuirforno = fornelo, hejt(o)forno RIM "Bakujo" troviĝas en PIV.

bak/muld/il/o = bakformujo

bak/plet/o Nefiksita metala plato, kun aŭ sen malaltaj randoj, sur kiu oni bakas panojn kaj kukojn en forno. AN oven tray; baking plate; (usone) cookie sheet FI (uuni)pelti FR plaque à biscuits f. GE die Backplatte HE tavnit afija HI bandeja f. del horno HU tepsi IT teglia, tiella JA jakizara NE bakplaat v. PT assadeira RU protiven' SV bakplåt, långpanna KP bakformujo = bakmuldilo RIM Bildo: EB 42/53.

bak/uj/o = bakforno

balanc/il/o Tabulo, sur kiu oni povas lude balanciĝi (pendolilo aŭ baskulo). AN (pendolilo) swing; (baskulo) seesaw FI keinu FR balançoire f. GE (pendolilo) die Schaukel; (baskulo) die Wippe HE nadneda HI (pendolilo) columpio m.; (baskulo) sub(e)ibaja m., balancín m. HU hinta IT altalena JA ŝisô, buranko NE schommel m. PT (Port.) baloiço; (Braz.) balanço RU kačeli SV gunga; gungbräda KP baskulo, lulilo, pendolilo

banan/o Frukto de bananujo, arbo simila herbo el la genro *Musa*. AN banana FI banaani FR banane f. GE die Banane HE banana HI plátano m., (Am.) banana f. HU banán IT banana JA banana NE banaan v. PT banana RU banan SV banan

ban/ĉambro/o Ĉambro, kie oni banas, duŝas aŭ lavas sin; ofte kunigita kun necesejo. AN bathroom FI kylpyhuone FR salle de bain f., salle de bains f. GE das Bad, das Badezimmer HE (ĥadar-)ambatja HI cuarto m. de baño HU fürdőszoba IT (stanza da) bagno JA jokuŝicu, bâsurûmu NE badkamer v.(m.) PT banheiro RU vannaja (komnata) SV badrum KP necesejo RIM Eblas diri ankaŭ "banejo"; tiu vorto signifas ankaŭ apartan domon por bani.

ban/ej/o KP banĉambro

baskul/o Speco de balancilo: longa tabulo metita sur kuŝantan ŝtipon aŭ alian subtenilon, tiel ke unu persono ĉe ĉiu ekstremaĵo povas alterne leviĝi kaj malleviĝi (laŭ PIV, 2a signifo). AN seesaw FI keinulauta, kiikkulauta FR bascule f., tape-cul m. GE die Wippe HE nadneda HI sub(e)ibaja m., balancín m. HU mérleghintá IT altalena (a bilico) JA ŝisô NE wip m., wiplank v. PT gangorra RU kačeli SV gungbräda KP balancilo, pendolilo RIM

baz/lern/ej/o = element/a lern/ej/o La unua lernejo de infanoj, laŭlande varie ekde la aĝo de ĉ. 6 jaroj ĝis la aĝo de 12-15 jaroj. AN elementary school, (brite) primary school FI peruskoulu, (pli frue) kansakoulu FR école primaire f., école élémentaire f. GE die Grundschule HE bejt sefer jesodi HI escuela/enseñanza f. primaria HU általános iskola IT scuola di base (6-13j.); scuola elementare (6-10j.); scuola media (inferiore) (11-13j.) JA ŝôgakkô NE basisschool v.(m.) PT (curso de) primeiro grau (primário = unuaj jaroj + ginásio = 4 lastaj jaroj) RU načal'naja škola, nepolnaja srednjaja škola SV grundskola KP infanejo = infanĝardeno = infanvartejo, mezlernejo = meza lernejo

beb/o/ĉar(et)/o = infanĉar(et)o